

Пам'ятайте
про
Україну!

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Свобода"
30 Montgomery Street
Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
(201) 434-3036
УНКОС: (201) 451-2200

РІК ХС. Ч. 137.

ДЖЕРЗІ СІТІ і НЬО ЙОРК. ПЯТНИЦЯ, 22-го ЛИПНЯ 1983

ЦЕНТІВ 25 CENTS

JERSEY CITY and NEW YORK.

FRIDAY, JULY 22, 1983

No. 137.

VOL. XC.

Американський журнал пише про Великий голод

Нью Йорк, Н. Й. — У двомісячнику "Фрідом о' іш-шо" ("Свобода — в центрі уваги"), що його видає Фрідом Гавз, організація, яка працює для зменшення демократії, появилися в числі за липень-серпень 1983 року стаття Олександра Ю. Мотилі на тему Великого голоду в Україні.

Стаття п.н. "1933/1983 — Пам'ятаймо Україну" порівнює успіхи двох тиранів Сталіна і Гітлера перед п'ятдесяти роками та спосіб в який вони розв'язували свої найважливіші проблеми — Гітлер, жидівську, а Сталін українську.

Пояснює цілу систему колективізації та штучного голоду, переведених Сталіном в 1932-33 роках, яка закінчилася смертю мільйонів населення України, а ніяк не затримала сусідніх російських поселень, автор звертає увагу читачів на те, що цей людський рукостиса циклічний голод залишився закарбованим в історію людства.

Покликаючи чимало французького прем'єра Ерріот і на англійського журналіста Малкома Маггеріджа О. Мотиль вважає, що Захід не хотів вірити, що таке голодоморство і такий злочин на невинних людях можна пережити. "Дивним видається, — пише А. Мотиль — що далі існує така байдужість до того голоду. А це був голодомор, найбільшому того слова розуміння — тільки це досі не дійшло до (Продовження на ст. 6)

Відзначать 39-ту річницю боїв Української Дивізії під Бродами

Лігайтон, Па. (О. Л.ий). — Станиця Братства колишніх воїнів 1-ої Української Дивізії Української Національної Армії в Лігайтон та Філадельфій відзначать спільно, як і кожного року, 39-ту річницю боїв Української Дивізії в околицях Бродів, Західній Україні, у липні 1944 року в обороні України, в невідомо, 24-го липня ц.р. тут на оселі ім. О. Ольжича.

Божественна Служба Божа в наміренні українського народу й війська, а відтак Собора Панахиди за полягалих під Бродами воїнів Української Дивізії почнеться о год. 1:30 перед полуднем у каліпні оселі.

Безпосередньо після церковних відправ відбудеться спільний святковий обід

колишніх дивізійників з родинами та громадянством із відповідною короткою програмою.

При цій нагоді Станиця Братства колишніх воїнів 1-ої УД УНА в Лігайтоні відзначать також цюгорічній ювілей 40-річчя створення Української Дивізії та річницю своєї Станиці в Лігайтоні. При тому інформація, що господарем святого обіду буде цюгорічній голова Управи оселі ім. О. Ольжича Володимир Зуляк (в попередніх роках був головою Станиці Братства так у Філадельфії, як і в Лігайтоні), а головне святове слово виголосить учасник боїв під Бродами — Михайло Ліщинський.

Відзначать ТПН біля Статуй Свободи

Нью Йорк, Н. Й. — З організації Американці за Звільнення Поневолених Націй повідомляють про вже 25-те святкування Проголошеного Президентом ЗСА Тижня Поневолених Націй, яке відбудеться, як щороку, в неділю, 24-го липня, о годині 1:30 по обіді у підніжжя Статуй Свободи.

Цюгорічній відзначування проголошеного ще Президентом Двайтом Д. Айзенгавером Тижня Поневолених Націй в 1959 році, проходять під моттом "Голодомор Поневолених Народів".

У програмі буде відчитано Прокляття Президентів ЗСА про Тижень Поневолених Націй, прокляття губернаторів стейтів Нью Йорк і Нью Джерсі, та прокляття посадики Нью Йорку; виступатимуть з промовами-привітаннями багато американських держав.

У програмі буде відчитано Прокляття Президентів ЗСА про Тижень Поневолених Націй, прокляття губернаторів стейтів Нью Йорк і Нью Джерсі, та прокляття посадики Нью Йорку; виступатимуть з промовами-привітаннями багато американських держав.

Хор СУМК з Едмонтона виступить на Союзівці

Хор СУМК з Едмонтона.

Союзіва. — Атракцією суботнього концерту 23-го липня ц.р. на цій оселі УН-Союзу буде хор СУМК-у з Едмонтона, який дасть вечір пісень, драми і танців, що почнеться в год. 8:30 вечора.

Концерт цей — частина турне-83 року, — що вже виступав у Торонто, Гамільтоні, Оттаві й Монреалі. Програмою вечора проведитиме Аня Дідик. Після концерту в 10-й год. —

забава з танцями під звуки оркестри "Темпо".

У п'ятницю, 22-го липня, гості танцюватимуть на заваді під звуки музики Аліка Худолья і Дорка Семчишина. В неділю, 24-го липня, відбудеться виставка картин Ларис Мартинюк.

У неділю, 24-го липня, хор СУМК виступить в українській православній церкві св. Вознесіння в Мейплвуді, Н.Дж.

УКРАЇНЦІ ПЕРЕВЕЛИ РЯД АКЦІЙ НА УНІВЕРСІЯДІ

Едмонтон, Альта. (УІС "Смолоскип"). — Як уже було повідомлено, під час Універсіади-83 в Едмонтоні, на спеціальній пресконференції, яку скликала делегація СССР, дійшло до конфронтації між советськими делегатами Н. Ршанцевим і Л. Драчевським та представником "Смолоскипу" А. Зінкевичем. Це вперше офіційні представники СССР порушили на міжнародному форумі питання участі України в міжнародних спортивних змаганнях. Згодом стало відомо, що причиною скликання пресконференції було не так пресповідомлення "Смолоскипу" про українців у загальній команді СССР, як масове розповсюдження останнього випуску англомовного часопису "Смолоскип" зі статтями про Ю. Андропова, українського посла П. Стобу, який загинув в Афганістані, з матеріалами про голод в Україні в 1932-33 роках та летючки про російський колоніалізм у спорті. Зокрема обурювало советських представників кожне розповсюдження цих матеріалів у бюрі їхньої пресової агенції ТАСС біля стадіону Комонвелт.

Советські представники, не маючи у своїй офіційній делегації ані одного українця і не допустивши на Універсіаду-83 ані одного українського журналіста з УС-СР на пресконференції обстоювали старі російські імперські великодержавні позиції, заявляючи, що "Україна є їхньою внутрішньою справою" і порівнюючи Україну й інші советські республіки з 49 стейт-ами ЗСА. Це скоро підхопила канадська преса в Едмонтоні і широко ці позиції коментувала.

Нижче подасмо транскрипцію тієї частини пресконференції, яка відноситься до українського питання. Пресконференція відбулася в готелі Едмонтон Інн і нею керував представник ФІСУ (Міжнародна федерація університетського спорту) Е. Міллер. Він привітав цілу советську делегацію (понад 30 осіб) і зокрема шефа місії СССР на Універсіаді Ніколая Ршанцева і віцепрезидента ФІСУ від СССР Леоніда Драчевського. На залі було кілька сот журналістів з багатьох країн світу, а в тому й велика делегація з комуністичного Китаю. Кілька десятків пресових агенцій, в тому Ей-Би-Сі, Сі-Би-Сі і багато інших, записували перебіг пресконференції на магнітофонах.

Після вступних слів про підготовку Універсіади, Н. Ршанцев говорив по-російськи, а йому перекладав советський перекладач, який багато чого пропонував, перекручував, або змінював суть слів Ршанцева. Н. Ршанцев: "Ми постійно чуємо велике зацікавлення зі сторони середників масової інформації, зокрема кореспондентів радіо, друку газет і журналів. І ми завжди готові відповісти на всі питання, які відносяться до Універсіади, у яких є справжнє зацікавлення" (Продовження на ст. 5)

Протестують проти советських китоловів

Новм, Аляска. — Пароплав з групою активістів проти ловлі китів з організації Грінпіс, переслідуваний советськими кораблями і гелікоптерами, втік через Берінгове море і причалив тут у вікторок, 19-го липня, залишаючи шістьох протестуючих осіб, яких схопили советські воїни на сибірському острові.

Члени залоги корабля "Рейнбоу Ворріор", перебуваючи в лікарні розповіли цілу історію пригоди висадки протестуючих і втечі корабля. "Фільм показує китобойну станцію, яка зовсім не є сибірським поселенням, а справжньою військовою базою", — заявив Патрік Мур канадський директор з Ванкуверу. Далі Мур пояснив, що фільм показує, багато сотень, якщо не тисяч загород для промислового вилову тварин, які знаходяться поруч з китобойною станцією. Це означає, що м'ясо китів йшло на відгодування норок в комерційних цілях, що заборонено міжнародним правом ловлі китів.

Організація охорони довкілля обвинувачує советську сторону в тому, що советські ловителі китів забезпечували кормовим м'ясом норкову фарму, а не місцеве сибірське населення, як заявляють советські власті.

Члени організації охорони природного середовища з Грінпісу висадилися на советській території, щоб розповсюдити листівки з

протестом і щоб советські власті знали, що "протестуючі розчаровані вашою практичною ловлі китів", — заявив Джордж Ейбрагм, член залоги "Рейнбоу Ворріор", який потрапив у лікарню в Сіетлі, зломивши ногу під час спускання фільму після того, як советський гелікоптер забрав з малого човна оператора. Ейбрагм в інтерв'ю в лікарні розповів цілу історію пригоди висадки протестуючих і втечі корабля. "Фільм показує китобойну станцію, яка зовсім не є сибірським поселенням, а справжньою військовою базою", — заявив Патрік Мур канадський директор з Ванкуверу. Далі Мур пояснив, що фільм показує, багато сотень, якщо не тисяч загород для промислового вилову тварин, які знаходяться поруч з китобойною станцією. Це означає, що м'ясо китів йшло на відгодування норок в комерційних цілях, що заборонено міжнародним правом ловлі китів.

Організація охорони довкілля обвинувачує советську сторону в тому, що советські ловителі китів забезпечували кормовим м'ясом норкову фарму, а не місцеве сибірське населення, як заявляють советські власті.

Члени організації охорони природного середовища з Грінпісу висадилися на советській території, щоб розповсюдити листівки з

протестом і щоб советські власті знали, що "протестуючі розчаровані вашою практичною ловлі китів", — заявив Джордж Ейбрагм, член залоги "Рейнбоу Ворріор", який потрапив у лікарню в Сіетлі, зломивши ногу під час спускання фільму після того, як советський гелікоптер забрав з малого човна оператора. Ейбрагм в інтерв'ю в лікарні розповів цілу історію пригоди висадки протестуючих і втечі корабля. "Фільм показує китобойну станцію, яка зовсім не є сибірським поселенням, а справжньою військовою базою", — заявив Патрік Мур канадський директор з Ванкуверу. Далі Мур пояснив, що фільм показує, багато сотень, якщо не тисяч загород для промислового вилову тварин, які знаходяться поруч з китобойною станцією. Це означає, що м'ясо китів йшло на відгодування норок в комерційних цілях, що заборонено міжнародним правом ловлі китів.

Терористи шантажують Ватикан

Ватикан, Італія. — Кілька годин після того як поліція переслідуючи записаних на магнітній стрічці стогін і плач викраденої терористами дівчини, Ватикан погодився на встановлення телефонного зв'язку між ватиканським державним секретарем Агостіно Касаролі та терористами.

Незвичайний крок Ватикану був зроблений на вимогу терористів-викрадачів 15-літньої дочки папського посланця Емануелі Орланді поговорити з Касаролі та виторгувати виміну турецького терориста Мегмеда Алі Аджі, який пострілом важко поранив Папу Івана Павла II 13-го травня 1981 року і тепер відбуває довічне ув'язнення в італійській тюрмі за цей злочин, на викрадену дівчину.

П'єрфранко Пасторе, заступник директора ватиканського пресового бюра заявив кореспондентам, що викрадачі будуть вживати "закодоване" число телефонів, яке вони подали попередньо Ватиканом ще 8-го липня. Дві години пізніше чоловічий голос подзвонив

італійському пресовому агентству і повідомив, що "Емануеля є жива, але ультиматум залишається 20-го липня, як і перед тим."

"Телефонний зв'язок з Ватиканом служимиме лише... для визначення способу, як Аджі зможе виїхати з території Італії", — заявив голос, який поліція визнала як цілком італійський.

В записаному на магнітній стрічці тексті залишеному в неділю, 17-го липня, на сходах президентського палацу, викрадачі повторюють свою вимогу і передають благальний голос Емануелі.

Батько і рідні підтвердили ідентичність голосу Емануелі, яка була викрадена майже місяць тому. Дядько Емануелі Маріо Менегучі сказав, що голос дівчини був жахливий і кликав на поміч.

Записані зойки і благання дівчини були зроблені з метою налякати і шантажувати родину Орланді і Ватикан погодився на умови терористів, сказав Менегучі.

БЕГІН НЕ ПРИЙДЕ ДО ВАШІНГТОНУ

Тель Авів, Ізраїль. — Прем'єр-міністр Ізраїля Менахем Бегін повідомив президента Рональда Регена, що він відкладає свою подорож до Вашингтону наступного тижня з особистих причин.

Канцелярія прем'єр-міністра заявила, що "Президент висловив своє зрозуміння і погодився обдумати перенесення відвідин на пізніший час в кінці цього року".

Офіційні особи в Єрусалимі відмовилися подати подробиці причин перенесення відвідин, але сказали, що причиною не є ні стан здоров'я, ні політичні мотиви. Однак, ходять чутки, що причиною була комбінація причини здоров'я і політичні міркування.

Одна близька до Бегіна особа сказала, що прем'єр-міністр пригнічений станом справ у Ливані, особливо новими жертвами серед воїнів внаслідок дій терористів. Іншою причиною пригнічення Бегіна є смерть дружини минулого року. Бегін скоротив зустрічі з дипломатами до мінімуму.

Президент Реген призначив ще 11 осіб до нової комісії

Вашінгтон. — Після призначення колишнього державного секретаря Генрі Кіссінджера президент Рональд Реген призначив у вікторок, 19-го липня ще 11 членів Крайової двопартійної комісії для допомоги Кіссінджеру і для повного розгляду проблем в Центральній Америці.

Ця нова комісія має звітувати Президенту до 1-го грудня ц.р. про існуючу ситуацію. Членам є дозволено розглядати всі проблеми та цікавитися всіми справами, що торкаються Центральної Америки, до військової допомоги включно.

Покликання окремої комісії Президент пов'язав зі своїм словом з приводу Тижня Поневолених Націй. Висловлюючи турбування Східною Європою, Р. Реген заявив, що леве чи не вперше треба буде остерігатися американський нарід перед небезпечкою, яка стоїть на границях власної держави. "Ми бачимо советські і кубинські військові сили, які будуть воєнну машину в Нікарагуа, що своєю силою перевищує всіх сусідів"

У світі

ОФІЦІЙНІ ДЖЕРЕЛА польського парламенту повідомили у вікторок, 19-го липня, що польський уряд передав на затвердження парламенту законопроект про амністію політичних в'язнів, яких тепер нараховується сотні. Амністією будуть охоплені приблизно 400 політичних в'язнів, членів забороненої професії "Солідарність", які перебувають у підпіллі. Текст проекту закону говорить, що будуть помилувати всі активісти, які не були арештовані після введення військового стану і хто здасться властям добровільно до кінця жовтня. Ці активісти повинні "заявити про припинення своєї злочинної діяльності і розповісти про всі повновні злочини, час і місце їх виконання". Але ті, хто "поповнив важкі злочини проти політичних інтересів держави" не будуть охоплені амністією.

ПОЛІЦІЯ ПЕРУАНСЬКОГО міста Аякучо повідомила у вікторок, 19-го липня, що ліві маюстські партизани напали на віддалене в горах Андах село і вбили щонайменше 80 селян, які були прихильниками уряду і виступали проти беззаконня терористів. Поліція повідомила, що понад 300 терористів під проводом лідерів групи "Світлий шлях" напали на село і вимордували чоловіків, жінок і дітей.

ЕКСПЕРТИ ЛОНДОНСЬКОГО музею історії природи повідомили, що любитель природи і колекціонер розкопав знайшов у Серреї, Англія, скелет нової породи динозавра, який жив 125 мільйонів років тому. Експерти музею, які збирають майже повний скелет, сказали також, що даний тип динозавра був хижаком, м'ясоїдним, який кормився іншими травоядними динозаврами.

З МАДРИДСЬКОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ з питань прав людини і безпеки в Європі повідомляють, що Мальта продовжує блокувати успішне закінчення конференції, наполягаючи на своїй непопулярній пропозиції скликати спеціальну конференцію для розгляду проблем безпеки країн Середземного моря. Минулої п'ятниці Адміністрація президента Рональда Регена повідомила про свою згоду підписати компромісний документ закінчення конференції. Ці рішення означають, що 34 із 35 учасників конференції — всі, крім Мальти — погодилися на широкі коло питань і заходів для поширення прав людини і працювати далі над розробленням і забезпеченням миру в Європі.

З ПАРИЖУ ПОВІДОМИЛИ у вікторок, 19-го липня, що президент Франції Франсуа Миттеран і канцлер Західної Німеччини Гельмут Коль зустрілися для обговорення зменшення ядерного озброєння в Європі. Після зустрічі Коль заявив, що він тепер вважає, що є "реальні можливості" успішного завершення переговорів у Женеві про ракетні середнього засягу.

ПРОПОЗИЦІЯ НІКАРАГУА ЗНАХОДИТЬ ПОЗИТИВНИЙ ВІДГУК

Вашінгтон. — Адміністрація президента Рональда Регена заявила в середу, 20-го липня, що вона вважає запропоновану Нікарагуа у вікторок пропозицію "політичним кроком" і надіється обговорити її в подробицях разом з іншими питаннями на зустрічі дев'ятьох центрально-і південноамериканських країн, яка відбудеться в Панамі наступного тижня.

Під час святкування четвертої річниці сандінїстської революції координатор правлячої хунти Нікарагуа Даніель Ортега Саведра запропонував регіональні переговори з метою послаблення військового напруження, замороження поставлення зброї обидвом сторонам у громадянській війні в Сальвадорі та заборони чужих військових баз і військової підготовки в цьому районі.

Хоча реакція Адміністрації на пропозицію була обережно висловлена і мала деякі застереження, офіційні особи Державного департаменту сказали, що вона може бути визначною подією.

Потім державний секретар Джордж Шульц передав Конгресові відповідне свідчення, що уряд Сальвадору робить запляновані і значні зусилля в напрямі здійснення міжнародно визнаних прав людини. Одночасно

секретар Шульц вказав, що Адміністрація признає, що уряд Сальвадору зробив не багато. Для того, щоб проважувати допомогати Сальвадорі, Конрес вимагає, щоб Адміністрація надавала кожного місяця звіт про поступ у справі прав людини в Сальвадорі.

Заяви Білого Дому і Державного департаменту про пропозицію Нікарагуа говорять: "Ми вітаємо ширшу правдиву пропозицію зменшити напруження в Центральній Америці. Беручи до уваги слова Ортеги, ми віримо, що нікарагуанська пропозиція є позитивним кроком у тому розумінні, що вона визнає регіональну природу проблеми і потребу припинити зовнішню допомогу повстанським і терористичним групам".

Однак, американська реакція зважує "серйозні недоліки" в пропозиції Ортеги тому, що вона ставить партизанів у Сальвадорі на той сам рівень, як і демократично обраний уряд, не згадує про потребу "справжньої демократії" як способу пологодження внутрішніх проблем і "нічого не говорить про військову розбудову" Нікарагуа. Американська реакція також зважує, що в пропозиції Нікарагуа "немає ясно визначених засобів ефективного перевірки".

В Америці

УРЯД ТРАНСПОРТОВОЇ безпеки зажадав негайного перевірення електричних моторів, якими пускають воду у лавнічках на літаках. Стверджено, що саме електричні проводи в лавнічці могли бути причиною вогню на літаку ліній Ейр Канада 2-го червня ц.р., в якому загинуло 23 особи.

ДВА КОЛЕДЖІ в СТЕЙТІ Алабама стоять перед проблемою, сегрегації тому, що між студентами немає білих. На 4,044 студентів в одному з тих коледжів в тільки 12 білих учнів. Професори стверджують, що науковий рівень тих коледжів є нижчий, як інших.

ФЕДЕРАЛЬНИЙ УРЯД загострює тепер безпеку на літаках в ЗСА з уваги на часті скоплення літаків до Куби. В тому році вже було вісім таких терористичних актів, а в останньому тижні два. Федеральна адміністрація лівів має давати в найближчому часі реклами по радіо і телебаченню в англійській та іспанській мовах, остерігаючи, що скоплення літаків і скеровування його на Кубу буде гостро каратися. Будуть також вивантажувати поміж пасажирів потенційних терористів, але в який спосіб — не відомо.

В'ЯЗНІ З В'ЯЗНИЦІ В ЕВАНСВІЛЛІ, Індіана, включилися в телефонічну лінію і зробили 1,543 телефонічні розмови і 3,000 посилок квітів, грошей і побажань до приятелів у цілх ЗСА — все на кошті інших людей. В'язні вживали апарати, що їх вони мають у своїх тюрмних келіях.

В СТЕЙТІ МАССАЧУСЕТС загубилися в часі вишколу у вивержливості два малолітні хлопці і знайшлися щойно після чотирьох днів перебування в лісовій гуші. Обидва хлопці, поза голодом, не мають ніяких фізичних пошкоджень.

У ЛІКАРНІ СТОЛИЦІ Вашингтону помер в дні20-го липня 1983 року широко відомий політичний коментатор телевізійної станції Ей-Би-Сі Френк Ренолдс на 59-му році життя. Безпосередньо причиною смерті був інфекційний гепатит, але Ф. Ренолдс хворів на складний тип рака котей. Його політичні коментарі були завжди повздержливі, але влучні, а публіка найкраще пам'ятає його з коментарів в часі виборів.

АКТОРИ КІРК ДАГЛЕС і Гелен Гейс та Пол А. Волкер, президент Федеральної ради валютних резерв є поміж дев'яти нагородженими громадянами ЗСА, нагороджених Джефферсоном, яка призначена для тих, що найбільше вклали в останньому році праці для загального добра і людства.

ДЖЕЙМС ГЕМІЛТОН, колишній член інвестиційної комісії для справ Вотеґрейту, призначений дорадником Палати Репрезентантів для розгляду справи виборчої кампанії на президента в 1980 році.

У наступному числі Українського Тижневіка:

- In The Weekly, July 24:
- Compromise reached at Madrid Conference.
- Chmykhalovs arrive in St. Louis.
- Rostyk, crippled Ukrainian boy from Poland, arrives in U.S. for medical treatment.
- Dissident profile: Petro Rozumny.
- Ontario UCC plans bike-a-thon in observance of famine anniversary.
- Verkhovyna Festival: centerfold story and photos.

СВОБОДА

FOUNDED 1893
Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-8964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.

Subscription: 1 year — \$40.00, 6 months — \$22.00, 3 months — \$12.00. UNA members \$1.25 a month. Change of address — \$1.00. Make check or money orders payable to "Svoboda".

Postmaster: Send address changes to: "Svoboda", P.O. Box 346 • Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Статті і дописи підписані авторами, не несуть відповідальності за зміст. Редакція застерігає собі право втручання в матеріали, надані на публікацію. Незадоволені матеріали повертаються тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, допущивши завершений коверт з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Дитина, яка зворушила серця нашої громади

У сьогоднішньому жорстокому світі, де людина на людину глядіть вовком і майже завжди насторожена у відношенні до свого довкілля, такі зворушують поодинокі випадки особистого людського нещастя, недуги чи потреби швидкої допомоги.

У тому особливо неперевершена американська спільнота, яка, до речі, як ми самі не раз уже змогли перекоонатися на власній шкурі, вміє реагувати спонтанно та скоро, як потрібно людської допомоги, а передусім як треба показати серце і співчуття. Вистачить, щоб дійшла до загального відома якась сумна історія, а люди спішають, щоб негайно нести допомогу, частенько навіть анонімно. Найбільше співчуття викликають недуги чи нещасні випадки у дітей, а на такі американська спільнота має завжди відкрити серця.

Але ось показується, що ми, українці, не стоїмо позаду, а може впливає і на нас добрий приклад наших співмешканців? Як би воно не було, коли перед кількома місяцями Союз Українок Америки і його журнал "Наше життя" подали до загального відома історію нещасливого випадку маленького українського хлопчика з Польщі, посилалися із усіх усядів щедри пожертви на його тут приїзд і на лікування.

Клич "Допоможіть Ростикові" став популярним більше як не один інший із загальноукраїнськими цілями. Його підхопила українська преса та широкі кола українських жінок і громадян. Збірка скоро увінчалася успіхом, а допомога українського лікаря та поодиноких інших громадян привели до того, що маленький Ростик враз зі своїм батьком могли приїхати до ЗСА, щоб тут перевести складні операції пошкодженої руки та довге лікування.

Українські серця наповнилися широкою теплотою для маленького Ростика і доля його стала нашої громаді так близькою, як когось справді рідного.

Хоча він має батьків, які оточують його опікою і любов'ю, він тепер став "нашим Ростиком", про якого говоримо, турбуємося та думаємо.

І тут в обличчі людського нещасливого випадку ми всі стали об'єднані, як одна велика родина; забули свої непорозуміння, дискусії, критики, бо нам стала близька доля маленької української дитини.

Тому тепер з турботою ідуть наші найкращі побажання до лікарні в Лівінгстоні, де в найближчому часі малий пацієнт буде переживати знову біль і терпіння, причини яких він не може зрозуміти. Але ми всі надіємося, що "наш Ростик" переїде свої сумні переживання щасливо і вернеться додому зі споминами не болю, а тепла, яким оточила його велика українська родина, зі споминами про щедру українське серце.

Ю. Ф.

ПАМ'ЯТІ ПРОФ. ДРА КОСТЯ АНДРУСИШИНА

Плодом наукової співпраці д-ра К. Андрусишина з д-ром В. Кіркеном, заслуженим ректором університету Академії і визначним знавцем літератур, мов і перекладницької теорії та практики, були два великі томи перекладів на англійську мову творів української літератури. В 1963 році появилася друком "Антологія української поезії", 500 стор., а в 1964 — "Шевченківський Кобзар", 563 стор. Обидва твори монументальні не тільки своїм обсягом, але й тим, що поетичний переспів у них є у віршованій формі. Багато мольної, систематичної праці треба було вкласти, щоб завершити цей великий проєкт. За його науковий вклад Королівське Товариство Канади в 1964 році іменувало д-ра Андрусишина своїм членом — перше таке високе відзначення для науковця українського походження. З нагоди Шевченківського ювілею 1964 року Комітет Українців Канади, під патронатом якого обидві праці друкувалися, обдарував д-ра Андрусишина пам'ятною медаллю.

В 1966 році номіновано проф. Андрусишина членом Канадського Комітету Публікації з нагоди надходящих святкувань століття Канади, і в тому ж році він став постійним рецензентом книжок на літературознавчі теми, які появлялися в неопублікованих мовах, для Кwartальника університету в Торонто. В 1967 році св. п. Андрусишин був відзначений ювілейною медаллю сторічної конфедерації Канади — друге високе відзначення за його науковий вклад. Під час 1967-68 років д-р Андрусишин редагував український переклад Нового Заповіту і Псалтиря для Канадського Біблійного Товариства. У 1969 і 1970 роках К. Андрусишин співпрацював з І. Візнюком над перекладом антології оповідань Василя Стефаника, які вийшли окремою книжкою, 164 стор., під назвою "Камінний хрест" у ювілейному 1971 році. У 1970 році він виголосив інавгураційну доповідь на з'їзді членів Канадського

Постання у вільному світі у діаспорі організації молоді — одні це із "старо-крайових" традицій, інші новозасновані вже на еміграції та придбання ними не тільки власних домівок у містах, але й великих осель серед розкішної природи — це один із найкращих і найпереконливіших доказів українського конструктивізму. Треба було для створення усієї цієї мережі організації молоді обох статей і різного віку не тільки саніментарно, але й великого організаційського хисту, праці і відданості, прагнення якої є свідомість, що без вихованої у душі правди, у здоровому тілі здорова душа — немає будучини наші.

Пласт, СУМА і ОДУМ — три організації, які діють на терені Північної Америки (і поза нею), з власними домівками у містах і власними великими оселями. Пластовими оселями в ЗСА є "Вовча Тропа" в Іст Четемі Ньюйоркського штату, "Новий Сокіл", біля Баффало, "Писаний Камінь" біля Клівленду, "Діброва" біля Дітройта (не є власністю "Пласту"). Бобівка в обшарі штату Нової Англії (цього року нечина), є табори у штатах Висконсин і Каліфорнії. Централь-

Іван Кедрин

МОЛОДЬ У ТАБОРАХ

ним табором організації СУМА в Елленвіллі, також у Кетскільських горах недалеко Союзівки і там щороку відбуваються багатотисячні з'їзди молоді Америки і Канади. Недалеко сї табір ОДУМ-у в Аккорді, теж у чудовій гірській околиці.

Скільки молоді охоплюють ці три організації і скільки кожна з них — трудно сказати. У "Пластовому Листку" подається статистика членства — добре було б, щоб інші організації молоді теж робили це для історика нашого поселення, щоб записували своїх дітей до однієї з названих організацій. Тепер кожна з них "суверенна", з власним, хоч дуже подібним укладом і власним проводом. Сьогодні трудно й думати про можливість злуки цих організацій — але можна передбачити, що майбутні обставини — корення всієї нашої громади — примусять організації молоді єднатися також організаційно. Поки що є дуже вірадрним фактом, що завелися неначе вже традиційні куртуазійні відвідини: на з'їзді молоді Америки й Канади в сумі-

ській оселі в Елленвіллі приїздить делегація від Пласту, на Пластовий день в Іст Четемі приїздить делегація від СУМУ й ОДУМ-у. Жаль, що занепадає й практично перестала існувати організація МУН — спершу Молодь Українських Націоналістів переназвана на Молодь Української Національності.

Іноколи можна почути, що між отими організаціями існують якісь ідеологічні різниці. Якщо виховники їх, "сеніори" бачать їх, то широкі кола української громади у діаспорі таких різниць не бачать. Не є ідеологічною різницею, коли пластуни вітають одні одного "Скоб", а сумівці "Гартуйсь", "Бог і Україна" є гаслом одних і других. Одні і другі піддані під тиск природної асиміляції. Одні і другі, навчаючись у чужомовних школах різних ступенів, засвоюють собі чужомовну термінологію в усіх ділянках знання і тому легше їм порозуміватись, писати і читати отими чужими мовами, ані ж рідною. Обов'язком, совістю і розумом батьків є дбати про збереження своїх ді-

тей і онуків при українстві — одним із найдоцільніших засобів для цього є членство в організації молоді. Минула уже епоха (перетоплюючого казана), коли одверте признание до "пришельців" — української чи іншої національності — шкодило у здобуванні освіти чи заробіткової праці і професійної кар'єри.

Сьогодні знаємо прізвища американських полковників і віцепрезидентів великих американських банків, які не тільки не скривляють своєї української національності але й надали є активними пластунами з тісним зв'язком із світом пластунаства. Сьогодні керівні американські чинники з державної Адміністрації чи інтелектуального світу знають, що участь даного громадянина чи громадянки в його рідній організації молоді, є наче запорукою його чесності та подібних прикмет характеру. Відсутність сутніх ідеологічних різниць між нашими організаціями молоді найкраще видно, тоді коли сумівка виходить за пластуна — або навпаки — і живуть вони у повній гармонії. Однією з практичних життєвих цілей існування цих організацій і їхніх таборів — це нагода знайомитись і (Продовження на ст. 5)

Любомир Кузьма

Децо про рецензії і рецензентів

У нас витворився звичай писати довгі і докладні рецензії про наші образотворчі виставки. Ті рецензії не раз переходять межі свого жанру і стають чимсь в роді широких репортажів або торговельної пропаганди. Особливо неприємно читати такі рецензії, що вихваляють малозначні або початкувочі мистецтва, так, немов би вони показали щось надзвичайне, майже геніальне. Рецензент не згадує ні однієї помилки, ні одного негативу мистця: у рецензії мистецтво блистять, як сонце без плям. Однак оглядини виставки показують щось інше.

Таке переключення виходить тільки на шкоду мистецтву (і рецензенту). Мистецтво починає думати, що у нього все в порядку, що треба тільки йти далі по своїй лінії, щоб добитися ще більшого "успіху". Але умовиною дійсного успіху є усунення помилок, вдосконалення себе і свого твору. Не бачити власних помилок є ще однією фатальною помилкою, до якої починаються безпідставно похвальні рецензії. А про рецензента читач починає думати, що він пише для приятелів і знайомих або для тих, хто його підплатили.

У цьому виявляється також брак професійного підходу, що випливає з невеликої мистецькознавчої підготовки деяких наших рецензентів. У ролі неопитних арбітрів мистецтва виступають переважно ті, хто володіє словом, тобто письменники і журналісти, хоч би їхні інші кваліфікації до цього діла були мінімальні. Можна б запитатися, наприклад, чому вони не пишуть музичних рецензій. Очевидно, вони знають, що до писання музичних рецензій треба музичного знання, але думають, що образотворчі рецензії можна писати і без образотворчого знання. Цей фальшивий погляд веде до маловартних рецензій, які є радше репортажами з чисто суб'єктивними поглядами.

Брак широкого об'єктивного погляду випливає також з того факту, що ми надто замкнені у своєму власному колі. У нас ніколи не появилася рецензія про неукраїнську виставку або статтю про чужого мистця, який не мав би нічого спільного з Україною. З патрістичного боку це може добре, але з загальнолюдського не надто корисне, бо утверджує нас у своєрідному провинційному відокремленні. Як приклад іншого підходу можна подати німецький тижневик "Ню Йоркер Штацсайтунг" від Герольда, у якому ніколи не появляються рецензії про виставки німецьких мистців.

НА НАШІЙ НЕ СВОЇЙ ЗЕМЛІ

ТОЧКА ДО ЗАПРАВКИ АБО НЕ ДО СМІХУ

Під таким заголовком советська газета "Радянська Україна" надрукувала 23-го червня статтю автора М. Олеса про те, що в місті Ужгороді, обласному центрі Закарпатської області, ліквідували єдину в місті крамницю, де можна було купити місцеві мінеральні води: "Лужанську", "Поля-

ну квасову", "Свалаяву", "Драгіську", "Плоскіську" та інші. Але в один прекрасний день замість пляшок з мінеральними водами у крамниці люди побачили пляшки з горілкою. Видно, советські місцеві власті більше зацікавлені у споюванні, ніж у лікуванні трудящих.

ЗНАЙШЛИ МАМУТА

Та ж сама "Радянська Україна" з 23-го червня надрукувала повідомлення з містечка Гоша Ровенської області про те, що при будівництві водопроводу було знайдено на невеликій глибині кістки мамута. Ко-

респондент С. Мельничук пише, що в околицях Гіші вже перед тим знаходилися скелети давновимерних тварин. Кістка мамута передано Ровенському краєзнавчому музеєві.

д-р С. Воробець, колишній губернатор-представник королів у провінції Саскачеван; д-р Дж. Спінкс, колишній ректор Саскачеванського університету; д-р Д. Черрі, колишній декан факультету; д-р М. Бойкович, близький приятель родини; Р. Романів, колишній міністр і заступник прем'єра уряду провінції Саскачеван; М. Чернецький, радник міста Саскатун; колеги з відділу славістики в університеті, представники відділу освіти та громадянства. В заступстві посла парламенту Р. Гнатішина, який не міг прибути з Оттави на похорон, носієм був брат його Давид. Покійний спочив у католицькій частині миського цвинтаря. Його востаннє попросили рідні, близькі приятелі і знайомі, між іншими, Гнатішини, Воробіші, Буряки, Стешини, Стратіюки, Максимюки, Вовки, Франки, Юзві, представники університету, шкільництва, українських організацій, суспільства та численні інші.

Незалежно від того, що головний організатор іллінойських конференцій д-р Дмитро Штогрин назвав минулорічну конференцію першою спробою, вона блискуче започаткувала нову сторінку в розвитку української науки в діаспорі. Підготування професорами Юрієм Лущиком, Богданом Рубчаком і Дмитром Штогрином, минулорічна конференція, що проходила під загальною темою "Українська література у XX столітті", збирала більшість потенційних українських літературознавців, зокрема професорів американських і канадських університетів, які прочитали 34 доповіді з цієї ж ділянки. І тому, що наради сесії тривали п'ять днів, було досить часу, щоб після кожної доповіді розгорнулася широка дискусія. Було правдивою насолодою бути учасником цієї літературознавчої імпрези, під час якої зустрілися старші — харківська і львівська школи і далі молодші — отавська й пенсильванська школи й наймолодші — торонтська, гарвардська, чикагська та едмонтонська школи. Наукова потенційність кожної з них виділила в доповідях окремих їхніх представників, при чому можна було запитати легку та наскрізь шляхетну "привалізацію" представників наймолодших шкіл, що дискретно виявлялась під час дискусій над прочитаними доповідями, які появлялись окремим збірником.

Цьогорічна конференція проходила під іншою загальною темою: "Тому маємо дещо інший характер. Її тема — "Історія України: сьогочасні досвід і перспективи", зацікавила не лише українських, але й заміт-

Олександр Сидоренко

КОНФЕРЕНЦІЯ ВІЛІНІЙСЬКОМУ УНІВЕРСИТЕТУ

не число неукраїнських дослідників, зокрема з ЗСА й Канади. Подавляюча більшість викладачів — це професори університетів із ЗСА, Канади, Франції та Австралії і таким чином конференція мала міжнародний характер. За прийнятим звичаєм наради конференції проходили в рамках Літньої дослідної лабораторії Сходу Європи і тому учасники у вільних хвилинах, чи перед і після конференції мали змогу працювати над своїми дослідженнями, користуючись джерелами відомої української колекції та потужної слов'янської бібліотеки Іллінойського університету.

Як і минулого, так і цього року компетентні чинники Іллінойського університету, який вважається однією з найбільших й найкращих високих шкіл Америки, поставили наскрізь прихильно до почину організаторів, допомагаючи в організації та фінансуванні помешкання учасників конференції не тільки на час її відбуття, але на цілий тиждень, щоб таким чином дати їм змогу також працювати над їхніми власними дослідженнями. Замітним фактом: треба вважати те, що після офіційного відкриття конференції проф. Штогрином, від університету вітали її учасників віцепрезидент Едвін Л. Голдвассер, проф. Гю Еткінсон — директор університетської бібліотеки і проф. Маріяна Текс-Чолдин — директорка Літньої дослідної лабораторії. Директорка у слові

заявила, що її родина була пов'язана з українцями навіть досить близько і її прізвище було колись змінено з прізвища Голодченко. Під час спільної вечірньої конференції склади привітні проф. Моріс Фрідберг, голова департаменту слов'янських мов і літератур і проф. Дейвід Л. Ренсел, редактор квартальника "Славик Ревю" і професор історії, який також вітав присутніх в імені проф. Ралфа Фішера, директора Східноєвропейського Центру, який в часі конференції був поза межами країн.

Крім проф. Штогрини цьогорічну конференцію протягом восьми місяців підготували дві комісії: — Програмова з участю професора Степана Горак, Джана Ресетара і Любомира Винари — Організаційна, що в склад її входили професори Микола Бришник, Маріяна Рубчак і Петро Гой. На їхніх плечах лежав дійсно неелегкий обов'язок, бо цьогорічна конференція числом доповідей та учасників була куди більша від минулорічної. Наряди її проводилися у 16-ох паралельних сесіях і чотирьох панелях, які заповнили повних чотирьох днів від 15 до 18-го червня. Під час цих нарад прочитано 66 науково-дослідних та інформаційних доповідей (останні прочитано під час панелі) для 86 зареєстрованих учасників; самих наукових доповідей прочитано 48 та зreferовано шість надісланих (частина останніх була розморожена в де-

сятках примірників і роздана учасникам), з них 47 англійською мовою. Завдяки взірцевій організації, програма нарад від початку до самого кінця проходила справно, тому дискусії були наскрізь жвавіми, продовжувались також під час частих перерв.

Тематично наради конференції поділялися на такі сесії: (1) Українська історіографія: сучасний стан і напрями, (2) Українсько-російські взаємини: деякі аспекти, (3) Класифікація та бібліографічна контролія історії України, (4) Соціальні та економічні аспекти новітньої історії України, (5) Київська Русь: дослід і інтерпретація, (6) Деякі питання українсько-польських взаємин, (7) Культурні аспекти історії України, (8) Українці поза межами України, (9) Українська козацька держава, (10) Деякі аспекти інтелектуальної історії України, (11) Україна під советською та німецькою окупацією, (12) Голоди в Україні, (13) Окремі теми з історії України, (14) Україна у XX-му столітті, (15) Деякі питання інтерпретації історії України і (16) Архіви в Україні. Остання сесія була обмежена лише до однієї доповіді, що її прочитала відома дослідниця архівів Советського Союзу та інших держав Сходу Європи, д-р Патріція Грімстед, яка є пригостована до друку своєю черговою монументальною працею "Архіви України й Молдавії". Головним коментатором цієї доповіді був проф. Герольд Лайк, який наперед познайомився з рукописом цієї праці, доповнюючи її потрібними бібліографічними даними.

(Продовження буде)

розвитку шкільництва, науки, за піднесення рівня літератури й krásного письменства та за його плекання і доцільного мистецтва, музики, театру тощо місто Саскатун нагородило його Медаллю Сторича з нагоди ювілейного 1982 року, таким чином гідно і достойно відзначивши завершення його життєвої кар'єри. Бо в короткому часі не стало вже його між нами.

Д-р Андрусишин залишив по собі десятки і сотні літературознавчих статей, розвідок, есе, перекладів і рецензій. Гасла його пера на теми українознавства часто появлялися в українських і англійських енциклопедіях, між іншими, у "Коллієрі". Писав він на теми українського театру, жанру дум, про Шевченка, про Сковороду, перекладав із творів Франка, Стефаника, Кочубинського, Черемшини, Хвильового і багатьох інших. Цей визначний науковець, лінгвіст, автор словника, знавець літератури, музики та мистецтва так багато причинився до розвою українистики в Саскачевані, в Канаді і поза її границями. З-під його руки як виховника і вчителя вийшли сотні і тисячі молодих людей-студентів, які у свою чергу зайняли відповідальні і чільні позиції у ділянці шкільництва, науки, громадського та суспільного життя. Багато з них саме йому завдячує затримання своєї української ідентичності — йому і його академічній і науковій діяльності. Його колеги по професії, колишні його студенти, співпрацівники, приятелі та знайомі доводять і тепло згадують про нього як про визначну, а водночас скромну людину, про його приязність, привітність, доступність і готовість кожної допомогою; про його лагідну вдачу, про його чутливість і про його знамените почуття гумору. Його жертвенна й віданна праця на педагогічному, науковому і суспільно-громадському полі залишилась світлим дороговказом для нас і для майбутніх поколінь.

Св. п. Кость Андрусишин залишив у глибокому смутку дружину Анну, з дому Звіздарик, з якою повінчався в 1954 році, сестру Ольгу Дутку, братів Рудольфа й Адольфа, три племінники та одного племінника. Й усіх друзів, приятелів, товаришів по професії та знайомих. Панахиду за упокій душі його відправили отці Ю. Перейма і М. Бадель. Похорон відбувся 18-го травня. Похвальне слово виголосив о. проф. д-р Перейда. Між почесними і дійсними носіями домовини померлого були:

МОВА ПРО МОВУ

ПРАВИЛЬНО Й ЧИСТО ГОВОРИТИ СВОЄЮ МОВОЮ
МОЖЕ КОЖНИЙ, АБИ ТІЛЬКИ БАЖАННЯ

Б. Антоненко-Давидович

СТОРИНКИ КУЛЬТУРИ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

У.

ЛИПЕНЬ, 1983.

2 (15).

Від Редакції

В останніх випусках сторінки „МПМ“ ми наглядно показали, що за останні роки на батьківщині наступ на українську мову дуже посилюється. Як це й не дивно, але чорні хмари ДОБРОВІЛЬНОГО МОСКОВЦЕННЯ (російщення) нашої мови, через байдужість, небайдужість чи одне й друге, повисли над нашою громадою у вільному світі.

Візьмімо, для прикладу, перше з краю число одного із наших щоденників і зразу побачимо, що там далі „видово-рюють“, пишуть про листи ВІД першого червня, дають нагороду Василеві СТУСУ, а один із їхніх діячів „ВІДЛЮ-СТІСЯ“ за заслуженим діячем... А мовно-правовисна „демократія“ в нас виглядає так, що один часопис пише про вибори в ЧІКАГІ, а другий в ЧІКАГІ, один пише про 1000-ліття ХРЕЩЕННЯ, а другий про 1000-ліття ХРИ-ЩЕННЯ. Перелік усіх цих неуродженців, що їх так легко можна б позбутися, забрав би забагато місця!

А тимчасом наша увага звернена передовсім на батьківщину, бо від стану її збереження мови на рідних землях залежить майбутність цілого народу.

Із матеріалів, які доходять до нас, бачимо, що там режимні кілі записуються щораз чимось, гальмуючи вільний ріст думки.

Увага київських мовознавців звернена, наприклад, не так на піднесення рівня культурної мови, як передовсім на панегірику в честь російської мови. Показово щодо того редакційна стаття в журналі МОВОЗНАВСТВО, ч. 6, 1982 р., під крилатим заголовком „Всім їдний“, пера В. Русанівського. У ній цей свіжоспечений академік і наслідок пох. І. Білгородіа на пості директора Інституту мовознавства Академії наук розписався широко з нагоди 60-річчя утворення СРСР, що про „Радянську Батьківщину“, про процес злиття в одній радянській культурі „як прогресивне явище“ і, очевидно, про російську мову, до якої „усі радянські люди ставляться з любов'ю і повагою, як до „мови дружби, співробітництва, духовного і культурного єднання...“.

Цілу свою статтю перетягує Русанівський подібними тирадами, послугуючись стандартним набором словесних формул із советської реторики. Пише він і про „розквіт української літературної мови“ і про „помітні успіхи українського радянського мовознавства“. Це дає йому привід накинута на „націоналістичні перекурчення в галузі термінології“ та засудити „живлення спотворених або вузьколокальних слів у спеціальній літературі 30-х років“. Цього роду лайка і засудження „архаїзмів“ та „діалектизмів“ (які в багатьох випадках є добрими й потрібними українськими словами) — стандартна з часів сталинських чисток. Але наги́нка на ці слова продовжується далі, бо їх треба було заступити словами, значими також у російській мові, і дати на це „наукове обґрунтування“. Повторюючи раз-у-раз ці „теорії“, Русанівський виконує директиви ХХУІ-го З'їзду партії про піднесення значення російської мови і цим приписує творення „ нової історичної спільноти — одного радянського народу“.

Не важко, чи вірити в те, що пише, чи ні. Можна здогадуватися, що в андроповських час того роду заявлені фраз в мовознавчих журналах буде щораз більше, бо процес русифікації заплановано там тепер на широкі масштаби, та при допомозі всіх можливих засобів, якими розпоряджає партія.

Цікаве про мову

Учені гадають, що декілька століть тому на світі існувало більше як 10 тисяч різних мов. Багато з них від того часу зникли чи відмерли, зокрема в останньому столітті.

Хоч точну кількість живих мов важко встановити, Французька Академія Наук обрахувала, що в світі тепер існує 2,796 мов, не більше і не менше.

Баскську мову в Іспанії (800 тисяч мовлян) уважають найстаршою живою мовою в західній і центральній Європі. Вона не має жодних пов'язань з сусідніми мовами.

Святе писмо перекладено і видано в 275 мовах, а

вибрані частини з нього в 1,710 мовах. Індійська Республіка з населенням приблизно 650 мільйонів душ має 18 офіційних мов та сотки менших мов.

Визначним поліглотом минулого століття був бібліотекар бібліотеки Ватикану, кардинал Джузеппе Меццофанті, що говорив п'ятдесятьма мовами — включачи деякі африканські та американсько-індійські), а міг перекладати додатково 114.

Населення Африки на південь від пустелі Сагари говорить около 700 різними мовами.

А.В.

И ЧИ І ПІСЛЯ Д, Т, Р

(Стаття друга в серії „Удосконалення українського правопису“. Перша стаття була вміщена на сторінці „Мова про мову“ 1980)

Загально відомо, що в обох правописах, які тепер уживаються, дуже неспорядкований розділ про те, як писати чужомовні місцеві назви й чужомовні особові імена та прізвища. Причина цього невідрадного явища полягає, перш за все, у тому, що мовознавці в Україні змушені слухати вказівок радянської влади і пристосовувати український правопис до російського. Це мавлявання чужого то посилюється, то послаблюється залежно від політичної комуністичної партії, мовляв, „на даному етапі“, але від 1933-го р. фактично ніколи не припиняється.

Зупинимось на тих словах, у яких часто плутають И і І після Д, Т, Р. Пригадаймо різницю між українськими звуками /и/ та /і/. Обидва вони переднього ряду: /і/ високого підняття, а /и/ обниженого. Коли відносили /и/ до передньо-середнього ряду, однак останнім часом академічне видання Сучасна українська літературна мова. Вступ. Фонетика (Київ, „Навчова думка“, 1969) зараховує український звук /и/ до переднього ряду. Варто навести визначення цих звуків:

Чим... відрізняється /и/ від /і/? Трохи більшим ротовим резонатором, меншою фарингальною порожниною, нижчим положенням спинки язика в порівнянні з вимовою /і/. невеликим відсунуванням точки найвищого підняття спинки язика назад, трохи більшим розкриттям ротової порожнини. (Стор. 64).

Звукова система української літературної мови добре устійнена і широко засвідчена у творах наших письменників XIX ст. Б.Грінченко віддзеркалює її у своєму словнику Словарь української мови (Київ, 1907), згідно з яким у чужих словах після Д, Т, Р поширилося /и/ на місці етимологічного /і/: артист (том, I стор. 10), Америка (I, 7), Африка (I, 10), британський (I, 100), диван (I, 381), дивізія (I, 382), диктувати (I, 383), дикція (I, 383), дикшон (I, 386), тип (IV, 261)... Прикладів не багато, бо укладач словника, як відомо, був обмежений настановами триматися народної мови, хоч контрабандно вдавався й до новітніх літературних творів. Наголосення народної мови мало й певні позитиви — Б.Грінченко відбивав у своїй цінній праці народну вимову не тільки суто-українських слів, а й чужомовних.

Таким чином, не лише чужі загальні назви, а й чужі місцеві назви, особові імена та прізвища набували в Б.Грінченка українського звучання (кілька прикладів уже наведено). На жаль, деякі наші інтелігенти, що вчилися в російських школах (українських у царській імперії взагалі не було), не мали нагоди засвоїти народної вимови чужих слів і часто писали й вимовляли їх за російським зразком. Таке прикрі явище було поширене навіть серед українських патріотів. Напр., Микола Хвильовий, що кинув справедливе гасло „Геть від Москви!“, підчас обговорення проекту правописних правил домагався писати „директор“, „тіп“ і т.п., себто І, а не И після Д, Т, Р. До речі, його підтримували правописні однодумці Є.Касяненко й М.Ялович. На щастя, вони були в абсолютній меншості й не могли впливати на інших учасників правописної конференції.

Користуючись правом ліричного відступу, а міг би навести більше „антинаціональних“ курйозів. Молодий Дмитро Чижевський, єдиний з українців, правний делегат на акуюсх конгресі чи з'їзді в Києві, виступав проти самостійності України; славний історик України Дмитро Дорошенко (до речі, мій далекий родич) ще в 1945-46 роках, підчас своїх виступів в УВУ в Австрії, послідовно наголосовував А (а не І) у слові Україна, а студенти лише посміхалися з того наголосу; родолюбний степовик Євген Маланчук, один із поборників українського націоналізму, не вмів правильно відмінювати слово „степ“ і в називному відмінку множини казав і писав „степА“ (з наголосом на А) замість правильної форми „степи“ — із цим покручем так і відійшов у вічність. Нехтував зауваження приятелів. Відніми кожне покоління, що вивчає його цінну поетичну творчість, буде справедливо дивуватися з того диковинного слова „степА“ (дарма, що зумовленого римою).

Повертаючись до теми, варто підкреслити, що навіть у двадцятих роках наша правописна справа не була на належному рівні. Ясна річ, винні тут не лише ми самі, а й значною мірою окупанти, що аж до 1917 р. намагалися тримати нас у неспорядкованому стані, переслідуючи українське слово, забороняючи українську книжку. Різні царські укази та циркуляри й поліційні обмеження загально відомі. Дуже часто мали вони успіхи, що лунали і за

перших років „радвлadı“. Усе ж такі правописна конференція 1928-го р. зробила багато доброго. Український правопис, надрукований 1929-го р., утримував И після Д, Т, Р у багатьох чужомовних словах — засвідчив так, як говорить нарі! Тепер уже ніхто не скаже й не напише Америка, Африка, Париж, директор тіп і т.п. А щось подібне було на початку ХХ-го ст., напр., у Новій громаді за 1906 р.: територія (I, 129), індивідуум (I, 148), дисертація (II, 113) замість теперішніх: територія, індивідуум, дисертація. Щоправда в тій же Новій громаді вже траплявся „тіп“, зрідка проскакував „університет“ (II, 112), але теперішнє правило дев'ятих тоді ще не було поширене.

Толішні найкращі знавці української мови Д.Дорошенко, Б.Грінченко та Агатангел Кримський ще були почасті в полоні російської вимови (очевидно під впливом російської школи). Перший писав „університет“ (там же, I, 99) і „психологічний“ (I, 147); другий, Б.Грінченко, в той час укладач словника, — „цікл“ (II, 45), „терціна“ (II, 46); а третій — „критерій“. До речі, мені не відомий М.Пилипович у тій же Новій громаді вживав „система“ (IV, 47). Тепер же ми всі одностайно пишемо й вимовляємо — Америка, Африка, директор, критерій, Париж, тип, а також — університет, система, психологічний, цикл, терціна — як і має бути у згоді з народною вимовою! Однак, не зважаючи на певне устійнення, підсумоване правописом 1929-го р., різноманітність у написанні деяких чужослів триває далі. Спінимось бодай на тих випадках, що трапляються дуже часто.

АРГЕНТИНА. Правдоподібно це слово прийшло до нас не з еспанської, а за посередництвом інших європейських мов. У поточній пресі відомі чотири різновиди написання цієї місцеві (географічної) назви: Аргентина, Аргентина, Аргентіна, Аргентіна. Правописна конференція 1928-го р. мабуть, виявила неспілкування. У правописі 1929-го р. немає посилання на це слово. М.Возняк у доданому словнику до львівського передруку цього правопису подає Аргентіна, але Палестина. Г.Головський має те саме. Сучасні радянські видання — Англо-український словник М.Балли й М.Подвезка та академічний одинадцятитомний Словник української мови — послідовно подають Аргентіна. Явно супроти народної вимови цього слова! Напр., тепер уже ніхто не скаже Валентин чи Валентина. Олександр Олесь, мабуть, був останнім, що писав свій псевдонім Валентин (із І). Це скінчилося, либонь, на початку двадцятих років. Тому цілком слушно у Правописному словнику О.Панаска, що оснований на словнику О.Ізюмова, подано правильне написання: Аргентина — у згоді з традиційною, народною вимовою, так як це було в нас із Палестиною! Таким чином, написання ТИ, а не ТІ, поширено тут із загальних назв (напр. тип) на власні назви чи особові імена та прізвища. Що саме додав О.Панаско у співпраці з В.Сімоновичем, а що було в О.Ізюмова, — це вже інша справа і не потребує тут детального дослідження. Гадаю, що треба пристати до різновиду Правописного словника 1941-го р., писати й вимовляти: Аргентина, аргентинський, аргентинець, аргентинка, по-аргентинськи то і т.д. бо це звучить більше по-українськи, ніж написання цих слів із І. Щойно сказане стосується також назви словогочного міста Братислава, що має в нас писатися з ТИ. Я проти написання Братіслава.

БРИТАНІЯ. Слово з цим коренем знаходимо у словнику Павла Білєцького-Носенка, що був складений ще в тридцятих роках XIX-го ст., а виданий „Науковою думкою“ аж 1966-го р.: британ. Стосується воно породи собак, поширене в Британії. Словник Б.Грінченка (за Основною з 1861-го р. і за М.Драгомановим із 1876-го р.) подає „британський“ (I, 100). Отже корінь „брит“ засвідчений у нас 150 років тому. Правопис 1929-го р. у виданні М.Возняка: Британія. Українська загальна енциклопедія (Львів, 1931): Британія, британський. Правописний словник Панаска та Ізюмова, за згодою Сімоновича: Британія. Шеститомний Українсько-російський словник (1953) за ред. І.Кириченка: Британія, британський, британець. Одинадцятитомний Словник української мови (1970): Британія, британець, британка, британський (I, 237). До речі, перші два наведені слова вживали ще І.Нечуй-Левецький та М.Коцюбинський. Найновіший Словник-довідник з правопису Академії Наук УРСР подає лише такі форми: Британія, британський. Так само ця географічна назва й похідні від неї слова подані у всіх інших сучасних словниках чи різних довідниках. Уся українська радянська преса вживає лише слова з коренем „брит“ — згідно з традицією, що, як згадано, має понад 150 років. В одного лише Г.Головського проскочило це слово з І: Британія, британський. Цю лексикографічну працю укладав кілька разів переробляв і доповнював, часто змінюючи слова, пристосовуючи їх до найновішого устійнення; якби пожив трохи довше (Г.Головський на ст. 4)

Оком по пресі

(мовний порадинок)

Пояснення вжитих скорочень та домовленостей можна знайти при першому списку цієї рубрики, в „МПМ“ — 3(13). (Свобода з 20.X.1982).

СПИСОК Ч. 3

„альги“ ВОДОРОСТІ
„бодай“ (для анг. at least) ХОЧ (але БОДАЙ є добре в значенні НЕХАЙ)
„вахляр“ (для анг. fan) ВІЯЛО
„вахляр проблем“ НИЗКА ПРОБЛЕМ. СПЕКТР ПРОБЛЕМ. АСОРИМЕНТ ПРОБЛЕМ
„викиди совісти“ (з поль.) ДОКОРИ СОВІСТИ. ДОКОРИ СУМЛІННЯ
„вихіснювати“ (місц.) ВИКОРИСТОВУВАТИ
„вичалювати ракету“ ЗАПУСКАТИ РАКЕТУ
„відмовити молитву“ ПРОКАЗАТИ МОЛИТКУ. ПРОВЕСТИ МОЛИТВУ
„в імені“ (когось) ВІД ІМЕНІ. ІМЕНЕМ (когось)
„впрост“ (з поль.) ПРЯМО
„гаряч“ (місц.) СПЕКА. ЖАРА. ВИСОКА ТЕМПЕРАТУРА
„декада“ (в знач. 10 років) (анг.-м) ДЕСЯТИРІЧЧЯ (але ДЕКАДА — добре слово для 10 днів)
„доживотний“ (з поль.) ДОВІЧНИЙ
„домена“ (з поль.) ЦАРИНА. ГАЛУЗЬ. ДІЛЯНКА. ПОЛЕ ДІЯЛЬНОСТІ
„заточенець“ (з рос.) ЗАСЛАНЕЦЬ
„збурити“ (місц.) ЗРУЙНУВАТИ
„ідентичність національна“ (анг.-м) НАЦІОНАЛЬНА ВІДРУБНІСТЬ. НАЦІОНАЛЬНА ІНДИВІДУАЛЬНІСТЬ. НАЦІОНАЛЬНА СВДІМОСТЬ
„кир“ (церк. з грець.) ВЛАДИКА
„клевета“ (з рос.) НАКЛЕП
„коритар“ КОРИДОР
„кружок приятелів“ (з рос.) КОЛО ПРИЯТЕЛІВ
„лейзер“ ЛАЗЕР
„магістер“ МАГІСТЕР (незалежно від статі)
„мева“ (для анг. gull) (з поль.) МАРТИН. (мн. МАРТИНИ). РИБАЛКА (птаха)
„меншини національні“ НАЦІОНАЛЬНІ МЕНШОСТІ
„мільйон“ (для анг. millions) (з поль.) ПОМИЛКОВИЙ
„мозольний“ (з поль.) ТЯЖКИЙ. КОПІТКИЙ (розм.)
„м'який знак“ (за рос.) ЗНАК М'ЯКШЕННЯ
„недописати“ (з поль.) НЕ ВИПРАВДАТИ СПОДІВАНЬ. НЕ СПРАВДИТИ НАДІЙ. РОЗЧАРУВАТИ
„обнижитися“ ЗНИЗИТИСЯ. ПРИНИЗИТИСЯ
„окреслення“ ВИЗНАЧЕННЯ
„опорожене мешкання“ ЗВІЛЬНЕНЕ МЕШКАННЯ. ВАКАНТНЕ МЕШКАННЯ
„опреділювати“, „опреділити“ (з рос.) ВИЗНАЧУВАТИ. ВИЗНАЧИТИ
„перекінчик“ ПЕРЕКИНЧИК (бо від слова — перекинутися)
„переконуючий“ ПЕРЕКОНЛИВИЙ
„перочити“ (з поль.) НЕДОГЛЯДИТИ. НЕДОГЛЯНУТИ. ЗРОБИТИ ПРОПУСК
„пестрий“ (з рос.) СТРОКАТИЙ. ПІСТРЯВИЙ. ПЕРІСТИЙ. РЯБИЙ
„пилосос“ (з рос.) ПИЛОСМОК (від СМОКТАТИ, а не від рос. „сосать“)
„підложка“ (з поль.) ОСНОВА. ПІДГРУНТЯ
„пластичне серце“ ПЛАСТИКОВЕ СЕРЦЕ (бо ПЛАСТИЧНИЙ не ламкий)
„подавляюча більшість“ ВЕЛИКА БІЛЬШІСТЬ. ВЕЛИЧЕННА БІЛЬШІСТЬ
„попертя“ (з поль.) ПІДТРИМКА. ПІДТРИМАННЯ 14
„попирати“ (з поль.) ПІДТРИМУВАТИ
„попсуватися“ (з поль.) ПОКАЗУВАТИ ХИСТ. ДЕМО—НСТРУВАТИ ХИСТ.
„поручати“ (для анг. to recommend) РЕКОМЕНДУВАТИ
„похоронне бюро“ (для анг. funeral home) ПОХОРОННИЙ ЗАКЛАД (бо „бюро“ це канцелярська установа, а П.З. має куди ширші функції)
„похоронне заведення“ (зах.) ПОХОРОННИЙ ЗАКЛАД
„поступовання“ (з поль.) ПОВЕДІНКА
„правительство“ (з рос.) УРЯД
„президентка“ ПРЕЗИДЕНТ (для обох статей)
„прозаїчний переклад“ ЛІПШЕ ПРОЗОВИЙ ПЕРЕКЛАД (бо ПРОЗАІЧНИЙ означає також ОДНОМАНІТНИЙ, НЕЦКАВИЙ)
„рішуючий“ ВИРІШНИЙ
„розпределення“ (з рос.) РОЗПОДІЛ. РОЗПОДІЛЕННЯ
„русизм“, „русцизм“ ЛІПШЕ РОСІЙСЬКИЙ (бо РУСЬКИЙ не те, що РОСІЙСЬКИЙ, або приймаючи, що того роду терміни творимо від латинської назви краю; напр. Polonia (Закінчення на ст. 4))

РОЗМОВИ З ЧИТАЧАМИ

Пан С.Лантух із Канади прислав нам добросусідського листа:

„Прочитав Вашу редакційну статтю до „Мови про мову“ і відчув, що Ваша „нотація“ відноситься до мене, бо давно збираюся написати Вам листа, подякувати за бджолину працю, яку Ви вкладаєте в скарбницю мовної культури і дещо Вас запам'ятати.

Я кожного разу з нетерпінням чекаю Вашої сторінки в „Свободі“. Кожного разу Ви подаєте багатосторінковий матеріал з різних ділянок мовної культури і, на мою думку, не лише я, а всі люди, які цікавилися мовознавством, завжди знайдуть щось нове і корисне для себе на сторінках „Мови про мову“. Хвала Вам і дяка.

Я буду Вам дуже вдячний, якщо Ви допоможете мені вияснити деякі питання:

1. Я знаходив в старих газетах з України десь до 1928 року, що родовий відмінок слова „Київ“ та ще деякі відмінки писали не „Києва“, а „Києва“. Пам'ятаю також, що в Україні народ не говорив інакше, як „язик до Києва заведе“. Коли і чому сталася така метаморфоза? Хіба, „Києва“ не є наближене до російського?

2. Дуже часто доводиться чути і читати в наших книжках та газетах „східний“, „західний“, „народний“. Чи не можна назвати це саморусифікацією? А пишуть так навіть поважні наші журналісти та інтелігенти.

3. Чи Ви думаєте, що такі вирази, як „Українська Америка, Українська Канада“, які останнім часом поширюються по сторінках наших газет, мають право на громадянство? Хіба це не неонен?

4. Часто доводиться чути в місцевому радіомовленні наголос на словах, що стоять в називному відмінку множини, на першому складі, як наприклад — „булки“, „шапки“. Для мого вуха вони звучать, як родовий відмінок одинки. Чи не буде правильно „булкі“, „шапки“?

Ще хочу подякувати за ваше „засмагати“. Тяжко до нього звикнути, але це наше правильне слово і я вже його

вжив кілька разів, редагуючи одну книгу. Але тепер, щоб його правильно вжити, я мусів таки заглянути до „Мови про мову“ з попереднього числа „Свободи“.

Маю маленьку пропозицію. Якби знайшлося до сити шанувальників нашої мови, то може ми спромоглися б видати періодичний журнал з мовознавства, бо мова — це наш найдорожчий скарб, тому ми не можемо її занедбувати. Хай Вам Господь помагає!

Сердечно дякуємо за ласкаві слова. Найбільше вразило нас Ваша думка про те, щоб видавати періодичний мовознавчий журнал. Ми мріяли про те, що тоді, коли почали видавати „Мову про мову“ і навіть зверталися в цій справі до представників двох наших установ. Їхня відповідь не підтримала наших задумів. (Хто фінансувати цей журнал, і скільки буде читачів? Мовних ентузіастів таких як Ви — небагато серед нашої громади).

Відповіді на Ваші запитання:
1. Форми Києва, Києвом утворені згідно з найхарактернішою рисою української мови, чергуванням О та Е з І: у відкритих складах, себто таких що закінчуються на голосний звук, виступають О та Е, які в закритих складах, закінчених на приголосний звук, переходять в І. Наприклад, у закритому складі маємо КИВ, МЛІВ, БАРДІВ, НАРАВ, КАВІВ, а в залежних відмінках з відкритими складами І переходить в Е (після м'яких приголосних): КИЄВА, МЛІЄВА, БАРДІЄВА, НАРАЄВА, КАВЄВА. Після твердих приголосних у відкритих складах виступає О: ЛЬВОВА, ХАРКОВА, ГЛУХОВА, ВАСИЛЬКОВА.

Це правда, що у мовознавстві часто чуємо „до Києва, Мліва“, бо ненаголошене Е вимовляється як І: міш (замість маси), але даши, бо Є тут наголошене.

2) СХІДНИЙ, ЗАХІДНИЙ, НАРОДНИЙ чи східний, західний народний? Прикметники з твердими закінченнями — добрі українські форми. Тільки словник Головського подає їх з м'якими закінченнями: східний, -ній, -ня, -не, західний, -ня, -не і східноукраїнський, але для народний тут подано і рівноградну форму народний. У словнику Грінченка на першому місці стоїть форма народний, а на другому народний. Натомість у словнику Ізюмова — Панаска усі ці три прикметники мають тільки тверді закінчення: західний, -а, -е, східний, -а, -е і східноукраїнський, народний, -а, -е.

У сучасному київському правописі (ОСУМ) ці прикметники мають також тверді закінчення: східний, західний, народний, український, східноукраїнський пишуться без риси.

3) Вирази „Українська Америка“, „Українська Канада“, на нашу думку, кольоритні синоніми для виразів „українська громада в Америці“, „українська громада в Канаді“, і їх можна вживати без застережень.

4) Ви маєте повну рацію, що форми булки, шапки з наголосом на корінній голосній — це форми родового відмінка одинки. Правильні форми для називного в. множини цих іменників мають наголос на закінченні так, як Ви це пишете: булки, шапки.

Ще раз дякуємо за добре слово та актуальні запитання.

Пан Г.Степ має кілька важливих питань у справі деяких прізвищ. Він пише: „У „Свободі“ з дня 22. грудня 1982 р. прочитав в списку жертводавців на Товариство Св. Софія. У зв'язку з поданнями у цьому списку прізвищами жертводавців насунулися у мене такі запити:

Як правильно писати?
1. Марія Левницький чи Марія Левницька?
2. Марія й Іван Левницький чи Марія й Іван Левницькі?
3. Анна й Василь Панаси чи Анна й Василь Панас?
4. Бібліотека Василя й Анни Панасів чи бібліотека Василя й Анни Панас?
5. Дім Василя й Анни Петришин, дім Василя й Анни Петришинів чи дім Василя й Анни Петришиних?

Відповідь: В українській літературній мові прізвища відмінюються за родами, відмінками і числами. Тому треба писати:

1. Марія Левницька, а не Марія Левницький. бо це прізвище жіночого роду.

2. Марія й Іван Левницькі, а не Марія й Іван Левницький, бо на означення більше, як одної особи треба вживати форму множини.

3. Анна й Василь Панаси, а не Анна й Василь Панас. бо це множина.

4. Бібліотека Василя й Анни Панасів, а не Василя й Анни Панас, має закінчення -ів. Помилкова звичка не змінювати прізвища виникла під впливом англійської мови; дехто з наших людей думає що по-українськи треба

писати їх так, як вони написані в англійських документах, а це цілком неправильно.

5. Треба писати: дім Василя й Анни Петришинів, бо родовий відмінок множини має закінчення -ів. Щоправда, київські мовознавці тепер рекомендують писати форму Петришиних, шов тут за зразками російської мови. За традицією українських мовознавців 20-х років, головню Ол. Синявського прізвища на -ин, цілком перейшли на іменникову відміну, і в усіх відмінках ці іменники чоловічого роду з твердим закінченням, напр., панів, столів. Отже в родовому відмінку множини масою форми: Опанасів, Петришинів, Семчишинів, Соколовичів, Волошинів (у київських виданнях тепер пишуть тільки Петришиних, Семчишиних).

Погоджуємося з Вами, що в писанні прізвищ у нас панує повний розгарадіш, і „люди пишуть так, як їм подобається“.

Про відмінювання прізвищ на -ин, -ів ми вже писали в „МПМ“, ч. 4/7 за 1980 р., але докладніше про те напишемо в окремій статті в наступному випуску „МПМ“.

Пан Дмитро Грушецький, Ривер Гров, Ілліной. Ви належите до найпильніших і найпостережливіших читачів „Мови про мову“. В останньому листі до нас пишете: „Добре Ви зробили, що порушили дуже важливе питання приписки НЕЗВАЖАЮЧИ. Але чому пишете нарізно: НЕ ЗВАЖАЮЧИ? Це питання мене вже давно цікавило, бо навіть „Сучасність“ часом так пише. Якщо писати окремо, то це ж буде заперечна форма до дієслова „зважати“. СУМ так пояснює: „НЕЗВАЖАЮЧИ, прийм. з 4 від. у сполученні з прийменником на. Уживається при позначенні предметів, явищ, понять, всупереч яких відбувається дія“. Він усе сам вставив з ліжка, незважаючи на те, що рана ще була дуже свіжа“. І.П.Юшук у своєму підручнику Українська мова (до речі, дуже добрий підручник з України, навіть літера Г фігурує!) подає приклади віддієслівних прийменників: завдяки, включаючи, незважаючи на і т.п.

Отже, як нам бути з цим прийменником, чи такі писати нарізно?

Відповідь: На ваше питання тяжко зразу відповісти. Пишучи коротку довідку про вживання прийменників (Закінчення на ст. 4)

АКТ ОБ'ЄДНАННЯ ДВОХ ЦЕРКОВНИХ ЮРИСДИКЦІЙ

УКРАЇНСЬКОЇ АТОКЕФАЛЬНОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ
ЦЕРКВИ (СОБОРНОПРАВНОЇ)

3 Божого Благословення відбулася Церковна нарада
двох церков:

Високопреосвященного Владика ГРИГОРІЯ, митрополита
Української Атокефальної Православної Церкви (Соборно-
правної) на чужині і Високопреосвященного Владика ПЕТ-
РА, Архiepіскопа Січеславського, Української Атокефальної
Православної Церкви (Соборноправної) в Америці й Евро-
пі.

Ця нарада відбулася у катедрі Святої Покрови, в Чикаго,
Іллінойс, ЗСА, у день Вознесіння Господнього, 16-го червня
1983 року Божого.

Молілися і діючі на славу Бога і на посилення святої со-
борної православної віри українського народу по всьому
світі, щоб прискорити визволення Християнської України з-
під сучасного ворожого безбожницького трагічного
поневолення, ми, смиренні перахри, двох вищезгаданих Ук-
раїнських Православних Церковних Юрисдикцій, бажаємо
об'єднати наші церковні юрисдикції на рівних правах в одну
Українську Атокефальну Православну Церкву (Соборно-
правну) в Америці й Европі.

Як і раніше, нашіми ведучими основами святої УАПЦ(С)
є догмати і канони Вселенських Соборів Православної Церк-
ви і суверенні ухвали на Першому Соборі Української Атоке-
фальної Православної Церкви Всенародної Соборноправ-
ності, у Києві, у катедрі Святої Софії, 1921-го Християнсь-
кого року, під керівництвом митрополита, православною
просвітителю митрополита Києва і всієї України Архiepіско-
па Василя Липківського, який зі всіма праведниками право-
славної віри відродив і розбудував нашу Святу УАПЦ(С) не
тільки у Митрополітстві України, але по всьому світі, де я ми нині
благословимо УАПЦ(С) у вірних країнах світу.

Це було Господнє чудо для українського народу, що
відроджує і будівництво святої УАПЦ(С), як угодники Божі, у
надривах трагічних тиранських умовах протидії брехні
всвітній напад три тисячі душастих різного сану, серед
яких було 35 вищою духовництвом (єпископів і архiepіскопів)
для понад три тисячі парафій.

І ми, як вірні і послідовні будівники УАПЦ(С),
поширюємо її по світі, щоб прискорити визволення хри-
стиянської України у волюності і Благодаті Святого Духа.

Цей наш благословенний акт церковного об'єднання ми
передіємо на розгляд нашою духовництвом і віруючим для
обговорення і практичного здійснення через наші певні об-
єднані комісії та собори. А оскільки має бути покликані спіль-
ний Надзвичайний Собор УАПЦ(С) для вибору єдиного про-
воду на підставі церковних правил УАПЦ(С) для об'єднаної
Української Атокефальної Православної Церкви (Соборно-
правної) в Америці й Европі.

Ми віримо, що Благодать Господа нашого Ісуса Христа, і
любов Бога й Отця, і Причастя Святого Духа відкриває шляху
дорогу всієї волюнтарної української християнської нації для
об'єднання всіх Українців-Християн у Святу Соборну Суве-
ренну Віру УАПЦ(С) по всьому світі. Бо, у єдності сила на-
роду, Боже, нам єдиний подаль, як ми щиро просимо Бога. І
всі наші широкі молитви і діїння унаправлені, щоб
прискорити визволення православної України. І щоб 1000-
ліття християнства Русь-України, яке з Божої Волі довершило
Святу Рівноапостольну Книзь Володимир Великий на
українському Йордані-Дніпрі-Славути 988-го року Божого,
ми урочисто святкували у своїй вірній Українській Хри-
стиянській Суверенній Соборній Державі.

Єднаймо і підготуємо увесь побожний український
нарід у святу соборну віру Української Атокефальної Пра-
вославної Церкви Всенародної Соборноправності, і Господь
довершить наші прагнення перемоги, щоб Український
Нарід був рівноправний зі всіма народами світу, і жив у
любві і Благодаті Отця, і Сина, і Святого Духа, нині і повсяк-
час, і на віки вічні. Амінь.

Акт Об'єднання
Двох Церковних Юрисдикцій
Української Атокефальної Православної Церкви
(Соборноправної)

Підписали:
Смирненний Григорій, Митрополит Української Атокефаль-
ної Православної Церкви (Соборноправної) на чужині.

† Митрополит ГРИГОРІЙ

Смирненний Петро, Архiepіскоп Січеславський Української
Атокефальної Православної Церкви (Соборноправної) в
Америці й Европі.

† Архiepіскоп ПЕТРО СІЧЕСЛАВСЬКИЙ

Молодь у таборах

(Продовження зі стор. 2)

заприязнюватися: є щораз частіше приклади, що табори
молоді стали тереном, якому молоді українські
люди двох статей завдячують своє подружжя і ро-
динне щастя.

Згадано вище про статистику, чи пак її відсутність. Припускають, що пласту-
нів і сумішів разом є коло 15.000. На превеликий
жаль, існує загальний погляд, що всі три названі вище
наші організації молоді охоплюють тільки 10-15
відсотків усього українського потенціалу молодих
людей у діаспорі. Це суміє пригнітливе явище, яке важ-
ким гріхом обтяжує батьків. Проблема стає особли-
во актуальною влітку, коли саме діють літні табори
молоді. Верхівки організацій заздалегідь виготовляють
програму таборування.

На пластовій оселі „Вовча Тропа“ цьогорічне зви-
чайне таборування тривав від 2-го до 23-го липня.
Після того відбувається ще вишкільний і спортивний та-
бори. В останніх роках прийнялася вже традиція
кількаденних прогулянок пластуни і пластунок у „те-
рен“ — пізнавати невідомі близькості учасників нові
околиці на велетенському просторі Америки. Учасни-
ками таких прогулянок стають здебільшого вищі ступе-
нями пластуни і пластуни: „розвідувачі“ і „скоби“ чи
„дівоча назва“ — „вірлиці“.

Автор цих рядків був свідком приїзду в середині
липня ч. р. двох груп пласту-
нів і пластунок до Ганте-
ру в Кетсільських го-
рах, який славиться своєю
чудовою церквою у густо-
ському стилі та центром
образотворчого мистецтва.
Ініціатором цієї прогулянки,
в якій взяло участь коло
200 наших молодих україн-
ських пластуни і пласту-
нок, був Андрій Ластовський.
Провідником пласту-
нок була Софія Геврик,
їздила за пластунами ко-
манданта табору юначок
Наталка Соневицька. Була
між ними й командантка
табору новачок Мотря Бой-
ко. Провідником хлопців
був Юрко Подольак, над-
вичайно тактовний зверх-

Отець крилошанин Б.

Смик звертався до прогу-
лянківців титулом „діти“ —
але це вже не були діти, а
молоді люди, які насправді
могли імпонувати своєю
здисциплінованістю поста-
вою, своєю зверхністю, з
якої проминівав ідеалізм.
Вечірня ватра, переривана
співаним і жартами, закін-
вала ці прогулянки у Ганте-
рі. Їхні молоді учасники
напевне збережуть споми-
ні цієї прогулянки, на все своє
життя. Гарне, добре, пох-
валне гідне діло роблять
опікуни цього квіту україн-
ської молоді.

Виступ співачки Ганни Колесник у Лос Анджелесі

У неділю, 26-го червня
ц.р., українська громада ве-
ликого Лос Анджелеса й
околиць привітала нашу
відому співачку, під час її
другого гостинного мисте-
цького виступу в цьому
місті.

Концерт відбувся у про-
сторій залі Дому Українсь-
кого Культурного Осеред-
ку. Колишня примадонна
Київського оперного теат-
ру Ганна Колесник завіта-
ла до Лос Анджелеса, по-
вернувшись з тури по Евро-

пі, де виступала в наших
громадах, за в ершивши
свою подорож концертом в
Південній Каліфорнії. Ре-
пертуар її, як завжди, скла-
дався з народних пісень і
творів українських компо-
зиторів, які вона виконала
по-мистецьки.

Ганна Колесник — це ви-
сококваліфікована мистки-
ня, яка уміє досконало поє-
днати техніку сольо співу з
так би мовити, душевною
нужністю та чутливістю,
питомою українцям. І тому
не дивно, що під час кон-
церту слухачі нагороджува-
ли її бурхливими оплесками
та вставанням з місць. Спі-
вачка здобула в цей вечір
признання і подяку і наша
невтомна і віддана профес-
ор Леся Куриленко-Вахня-
нин, яка професійно акомп-
панувала Г. Колесник.

Перед концертом приві-
тав нашу гостью від громади
теплім і ширим словом
голова УКО Богдан Стус.
На закінчення вчливі гро-
мади вручила їй барвисті
квітки квітів як символ на-
шої вдячності. Належить
признання також і конфе-
ренсе цього концерту, заслу-
жений на громадській і куль-
турній ниві, завжди погід-
ний і привітний Олі Муш-
ка, яка уміло і вільно керу-
вала програмою концерту.

Д-р Святополк Шумський

500 ПЛАСТУНОК

У статті Ф. Любинецької
п. 3. „Учітесь, брати мої!“
„Свобода“, ч. 128 з 9-го
липня 1983 року) треба чи-
тати: „А не так то й давно
бо в минулому році, ми
також бачили в Іст Честемі,
в часі Ювілейної Пластової
Зустрічі, мабуть, не менше
500 пластунок у хоровах
Купайла!“. — Ред.

Вступайте
в члени
УНСоюзу!

Українці перевели...

(Продовження зі стор. 1)

ня советським спортом, со-
ветськими спортсменами,
студентами-спортсменами,
і у міру наших спроможнос-
тей, ми завжди готові за-
довольнити природну ціка-
вість представників преси.
Але нам не зрозумілі спроби
деяких панів і організацій,
які через службу преси,
через пресслужбу Універ-
ситету хочуть почасти со-
ветську делегацію, проте, як
організувати її змагання в
Советському Союзі і якими
командами советської спорт-
смени повинні брати участь
в змаганнях. Це нам не зро-
зуміло. Ми вважаємо, що
такі поучення не повинні
скеровуватися ані на нашу
адресу, ані розповсюджу-
ватися по через пресслужбу
Університету. Зокрема я хотів
би поклікатися на один
приклад, на пресовий кому-
нікат пресцентру, який був
вишуканий від імені органі-
зації Смо... Смо... (Він ви-
тагас пресове повідомлення
„Смолюскіну“, підписати
догори, а тоді ніби пробіє
не може прочитати по-ан-
глійськи і передає його пе-
рекладачеві).

Перекладач: Інформацій-
на Служба „Смолюскіну“.

Н. Рішанцев: Да. Це па-
нове, як організація хоче
вас вчити, яку команду ми
маємо вислати на Олімпій-
ські Ігри... (сильно поде-
нервовано)... на Універсіа-
ди. Це панове використовують
засоби масової інфор-
мації Універсіади. Вони роз-
повсюдили в усіх пресцент-
рах свій свій пресовий ко-
мунікат. Цей Смо... Смо...
(знову передає перекладаче-
ві)...

Перекладач: Інформацій-
на Служба „Смолюскіну“.

Н. Рішанцев: Да. Вони
хочуть вас вчити, щоб ми
створили українську коман-
ду, зложену лише з україн-
ців. Лише з українців. А на
Україні живуть не лише
українці. Там живуть також
росіяни, євреї і інші націо-
нальності... Справа Украї-
ни є внутрішньою справою
СССР. Нашою внутріш-
ньою справою і ми не до-
пустимо, щоб якісь панове з
якихось Смо... Смо... (зно-
ву, втретє, передає пресове
повідомлення перекладаче-
ві)...

Перекладач: Інформацій-
на Служба „Смолюскіну“.

Н. Рішанцев: Да. Украї-
на теж має свої міжнародні
спортивні зв'язки... Але ми
не допустимо, щоб якісь
панове нас поучали, як нам
вести наші спортивні спра-
ви. Ми не можемо допус-
тити, щоб ось такі „пресре-
ли“ були розповсюджені в
пресцентрах Універсіади,
щоб ці панове для якихось
нам неясних цілей викорис-
товували засоби масової
інформації... Ми готові від-
повісти на ваші питання.

Перший до слова голо-
ситься О. Зінкевич, пред-
ставник „Смолюскіну“. Е.
Міллер дає йому слово.
О. Зінкевич: Я маю два
дуже основні питання у спра-
ві права на участь в Універ-
сіадах. Я маю одне питання
до голови советської деле-
гації, а друге до пана Дра-
чевського, віцепрезидента
ФІСУ: — Як ви поясните,
що Пуерто Ріко, територія
З'єднаних Штатів Амери-
ки, бере участь тут своєю
окремою національною ко-
мандою, а дві країни, са-
мостійні згідно з їхніми
конституціями, члени Об'єд-
наних Націй, ЮНЕСКО і
багатьох міжнародних ор-
ганізацій — Україна і Біло-
русія, не беруть участі у цій
Універсіаді. Естонія, яка
брала участь у перших між-
народних університетських
іграх ще в 1924 році, тут теж
не є заступлена. Я знаю, про
що ви тут говорите, — про
спортсменів, але є включені
ні в советську команду. Я не
ставлю та-кого питання.
Моя питання є: чому Укра-
їна і Білорусія не беруть
участі у цих іграх? Моє
друге питання до пана віце-
президента таке: чи згідно зі
статутом ФІСУ Україна і
Білорусія, члени Об'єдна-
них Націй, мають право
брати участь в Універсіаді,
чи такого права не мають?

Н. Рішанцев: Я не знаю,
але може не цілком чітко
був зроблений переклад мо-
єї фрази, або може пан не
дочув відповіді на те пита-
ння.

я, яке він мені задає. Я ще
раз говорю про справу пра-
ва... кожна країна, кожна
держжава визнає свою
участь в Олімпійських Іг-
рах. У нас, у Советському
Союзі, є Національний
Олімпійський Комітет СС-
СР. Він формує команду з
усіх советських спортсме-
нів, включаючи не лише
Естонію, Білорусію і Укра-
їну, але й Узбекистан, і Гру-
зію, і Вірменію, і Латвію, і
Молдавію і т.д., і т.п. На-
мало цікавить у даному
випадку справа Пуерто Рі-
ко і З'єднаних Штатів Аме-
рики і як їм виступати. Мо-
же бути так, що ЗСА за-
тра виставлять 49 команд.
Це не має жодного відно-
шення до структури Об'єд-
наних Націй, якщо у них є
Олімпійський комітет... у
тих штатах. Оскільки мені
відомо, їх немає. У нас
Олімпійських комітетів в
Кіргізії і в Естонії також
немає. У нас є один Олім-
пійський комітет ССРСР, він
формує збірну команду Со-
ветського Союзу. Спортс-
мен кожної республіки ува-
жає для себе великою честю
бути включеним у ту коман-
ду і під прапором Советсь-
кого Союзу виступати на
Олімпійських Іграх. Це на-
ше право. Ми вважаємо, що
так потрібно, і ми так буде-
мо робити.

(Після спотвореного пере-
кладу на англійську мову Н.
Рішанцев продовжував):

Я хочу до цього додати.
Коли пан задавав тут Есто-
нію, цебто Естонську Со-
ветську Соціалістичну Рес-
публіку, то я хочу сказати,
що саме ця республіка має
досить великі міжнародні
зв'язки, зокрема з сусід-
ньою Фінляндією. Якщо
тут є панове, які представ-
ляють фінські загальні ін-
формації, то вони добре знають
і я це добре знаю, бо я зай-
мався цими питаннями, що
кожного року спортивні ор-
ганізації Естонії і Фінляндії
укладають двосторонній
договір у справі обміну
спортивними делегаціями і
це успішно роблять.

Л. Драчевський: Мені при-
сма, що протягом цих кіль-
кох днів я перебував на
становищі віцепрезидента
ФІСУ, і що моя перша зая-
ва для преси починається
від висянення правил ФІСУ.
Ризикую (відповідаючи),
але я поспробую це поясни-
ти. ФІСУ об'єднує націо-
нальні студентські органі-
зації, і кожна студентська
спортивна організація ви-
силає своїх делегатів на Універ-
сіади. У нас в Советському
Союзі є одна спортивна
організація „Буревісник“,
якої я є віцепрезидентом.
Національна організація
ЗСА висилає сюди свою
команду і т.д., і т.п. І я
думаю, що питання не має
підстави, якщо є така дого-
вореність. Ну, а якщо в
Пуерто Ріко своя самостійна
національна студентська
організація, — то це їхня
справа. Ми у нас так рішили
і в такий спосіб рішили по-
ступати. Не бачу, в чому
полягає питання. Не влучи-
ли, куди слід... О-Кей?

О. Зінкевич: Ні, не ОК! Це
не було моє питання. Ска-
жіть мені: так чи ні? Чи
Україна має право брати
участь в Універсіадах? (со-
ветські делегати і журналі-
сти починають шуміти і кри-
чати, на залі посилюється
гамір). Скажіть, так чи ні?

Л. Драчевський (на залі
гамірно): Це справа націо-
нального Олімпійського ко-
мітету, національного спор-
тивного організації...
Е. Міллер (керівник прес-
конференції з пресним ФІСУ,
перериває Л. Драчевського
і звертається до О. Зінкеви-
ча): Вибачте мені, я думаю,
що через обмеження часу,
якщо ви бажаєте ставити їм
питання прямо і вести бо-
ротьбу з ними, то зробить це
згодом (советська делегація
аплодує). Чи є ще якісь
питання до шефа місії (СС-
СР)?

Після цього на прескон-
ференції виступили російсь-
кий гімнаст Ю. Корольов і
український олімпійський
чемпіон у плаванні С. Фе-
сенко, яким, на прохання
керівника пресконференції
Е. Міллера, журналісти ста-
вили питання щодо спорто-
вого характеру.

ГАЗЕТИ ІНДОНЕЗІЙСЬКОЇ столиці Джакарти повідо-
мили у вівторок, 19-го липня, що вулкан Уна-Уна на горі
Кальо, 1,625 миль на північний схід від Джакарти вибухнув
вже третій раз за три дні підряд. Покинуто немає
жертв у людях, 1,600 осіб чекає на березі моря на
пароплави, щоб від'їхати на Центральний Целебес, один із
великих островів Індонезії.

Жіноча акція у справі

Великого голоду

Щоб вшанувати мільйо-
ни жертв Великого голоду
в Україні, а також замані-
фестувати нашу рішучість
виявити світові цей злочин
Москви, жінки, організо-
вані в громадських та цер-
ковних організаціях Клів-
ленду, накреслили ряд акцій.

У тижні від 7-го до 14-го
серпня буде проведена за-
гальна збірка сухих харчів
та консерв серед українсь-
кої громади. Зібрані харчі
будуть передані найбільш
потребуваним особам Клів-
ленду.

Протися машу громаду
в Клівленді скласти харчі
в таких місцях: неділя, 7-го,
неділя, 14-го серпня: кате-
дра св. Володимира в Пармі
9 - 1 год.; церква св. Йоса-
фата в Пармі 9 - 1 год.;
церква св. Андрія в Пармі 9
- 1 год.; церква св. Петра і
Павла, Клівленд, 9 - 1 год.;
церква св. Покрови в Пармі
9 - 11 год.; кредитка „Са-
мопоміч“ в Пармі протягом
тижня між 7 і 14 серпня в
урядових годинах креди-
тків. Додаткові збірні пун-
кти і списки організацій, що
спонсорують цей почин, бу-
дуть подані у летючках.

Цей жест скромної поже-
ртви від кожного з нас при-
гадає нам про заморських
наших земляків і подасте
поміч нещасним в нашому
оточенні. Як знаємо, допо-

мога-жертвам Великого го-
лоду в Україні не була доз-
волено, божі сам факт голо-
дового геноциду був засек-
речений.

Ініціатива для цих акцій
поставила на засіданні Ко-
місії звозукаспівів свідчен-
ня про Великий голод при О-
крійній Управі Союзу Укра-
їнок в Огайо. Цю комісію
очолює культурно-освітній
референт Округи Огайо,
Олена Мартинюк. До комі-
сії було запрошене і долучи-
лося Православне Сест-
рицтво св. Анни при катедрі
св. Володимира в Пармі.

Надія Дейчаківська

Бібліотека ім. Симона Петлюри в Парижі

Чергові Загальні збори
Української Бібліотеки ім.
Симона Петлюри в Парижі
відбулися тут 28-го травня
ц.р., в приміщенні Бібліо-
теки.

Збори відкрив директор
Бібліотеки сотник Петро
Йосипишин. У першій свят-
ковій частині, присвяченій
пам'яті Головного Отамана
Симона Петлюри, проф. д-р
Василь Маркус прочитав
доповідь на тему „Огляд
досліджень Симона Петлю-
ри й найближчі завдання“.

Діловою частиною про-
водив інж. Микола Маслов,
а секретарював д-р Назар
Ясинчук. Після вшанування
присутніх пам'яті помер-
лих членів голова зборів
прочитав привіт Президента
Української Народної Рес-
публіки, почесного голови
Бібліотеки Миколи Лівчи-
цького та подав імена осіб і
установ, які прислали приві-
ти зборам. Прочитано й зат-
верджено протокол остан-
ніх Загальних зборів 29-
го травня 1981 року.

Детальний звіт про діяль-
ність Бібліотеки за минулу

каденцію склав директор
Бібліотеки сот. П. Йосипи-
шин. Голова Контрольної
комісії інж. Микола Маслов
звітував про контроль кни-
говодства й загальний фін-
ансовий стан і запропону-
вав ухвалити абсолютну
уступаючу Раді, що було
одностайно прийнято збо-
рами.

На наступну каденцію
Збори вибрали Раді Бібліо-
теки в складі: д-р Аркадій
Жуковський - голова; д-р
Ярослава Йосипишин - пер-
ший заступник голови; проф.
д-р Володимир Янів - дру-
гий заступник голови; д-р
Назар Ясинчук - секретар;
проф. д-р Кирило Митрович
- скарбник; сот. Петро Йо-
сипишин - бібліотекар-дирек-
тор; проф. д-р Аристон Вир-
ста і д-р Каліна Угрин - за-
пасові члени; Контрольна
комісія: інж. Микола Мас-
лов - голова, сот. Афанасій
Половий і сот. Вячеслав Ла-
заревич - члени.

Адреса Бібліотеки: Bibli-
othèque Ukrainienne Sym-
on Petlura 6, rue de Palesti-
ne, 75019 Paris, France.

Телевізійна програма про українців у Лос Анджелесі

Завдяки ініціативі та на-
полегливим старанням ві-
домого діяча в нашій гро-
маді, енергійного та відда-
ного українській справі Бо-
дана Маланяка, перший раз
в історії цієї західної метро-
полії на срібній екрані те-
лебачення, канал 11
(KTTV) у суботу, 2-го липня
ц.р., була передана півго-
динна програма, що відзер-
калює українське зоргані-
зоване життя нашої грома-
ди у всіх його секторах. Всу-
переч обмеженого часу, в
програму, що, крім виступів
наших мистецьких одиниць
— хору „Кобзар“ та танцю-
вального ансамблю „Явір“,
— увійшли також і інтерв'ю
з „батьком“ нашої громади
Миколою Новаком, отця-
ми наших церков, пароха-
ми українських православ-
них храмів — св. Андрія
Митрополитом Степаном
Галик-Голутком і св. Во-
лодимира Григорієм Под-
гурським, також, а також па-
рохом української католи-
чеської церкви Різдва Прес-
воті Богородиці, отцем пра-
латом Петром Леськовим.
Темою була підготовка до
соборного відзначення ти-
сячоліття християнства в
Україні.

Голова комітету Микола
Медвідь по вшануванні па-
м'яті жертв голоду з нагоди
50-ліття штучного голоду в
Україні, коли згинуло по-
над сім мільйонів людей, в
окремому інтерв'ю преци-
зійно і ґрунтовно з'ясував
цю трагічну подію — при-
ховуваний голокост Укра-
їни. Інтерв'ю переводив те-
левізійний коментатор і го-
сподар Маріо Махачо, а від
української громади коор-
дувала та допомагала д-р
Лілія Василіна.

Віддзеркалено навчання
в українській рідній школі,
українську мистецьку гале-
рію Дарії Чайковської, у
якій відбуто коротке інтер-
в'ю з нею та з мисткинею
Надією Сошко та огляне-
но її численні праці. Від-
буто коротке інтерв'ю із
молоддю СУМА і Пласту,
а також передано „хвилини
в радіостанції“ керівників
української радіопрограми
„Пісня України“, автора
цих рядків і його дружини
Марійки Шумської.

Ця перша телевізійна ра-
діопрограма була в загаль-
ному старанно опрацьова-
на та передана незалежно
від того, що її запис на ві-
деотейпі, який відбувся у
приміщенні дому УКО кіль-
ка тижнів раніше, був зроб-
лений майже

Американський журнал...

(Закінчення зі ст. 1)

зрозуміння широким кіл громадськості. Науковці, які повинні знати краще про це, також нагадали не знають і досі інтерпретують голі як нещасливу але невідключну частину переведення со-вєтським режимом колективізації. Сталін, визнаючи, не мав наміру заморити голодом шість мільйонів українців, не тільки так сталося. Як „сталося“, що мог-

ло померти шість мільйонів людей не є нікому ясно. „На щастя — закінчує статтю О.Мотиль — це ви-яснення є чисто академіч-ним. Жиди найкраще зна-ють, що такі академічні пояснення не витримують критики. Вони надто часто чули таке саме вияснення у відношенні до кімнатного маляра з Бравина“.

ДЕРЖАВНИЙ ДЕПАРТАМЕНТ повідомив у вівторок, 19-го липня, що президент Роналд Реген вирішив викорис-тати свою виконавчу владу і дав урядові Чаду військову допомогу в сумі 10 мільйонів доларів для боротьби проти підтримуваних Лівією заколотників. З'єднані Стейти Америки допомогли вже раніше Чадові в 1981 році в подібній ситуації, коли вибухли бої між законним урядом і заколотниками.

СТАТУЯ СВОБОДИ, що вітає від 97 років усіх приїжджаючих до Нью Йорку, буде переходити тепер через три роки цільовити відношу. Показується, що вона вже сильно пошкоджена, як ствердили французькі та американські архітекти, і вимагає великої праці та коштів, щоб привести її до порядку. Архітекти оцінили кошти тих нарав від 20 до 30 мільйонів доларів, які покрити французько-американська комісія, група приватних американських громадян і комісія святкування 100-річчя Статуї Свободи та Еліс Айленду. Усі направи мають бути закінчені до 4-го липня 1986 року, коли припадає ювілей.

Нема то як на Союзівці!

Освіт-Українського Народного Союзу в Кетсипських горах біля м. Кернхонсон, Н. Й.

П'ятниця, 29-го липня, 9:30 веч.
ЗАБАВА. Оркестра „АЛІК І ДОРКО“

Субота, 30-го липня, 8:30 веч.
КОНЦЕРТ:
ОЛЕСЬ КУЗИШИН, співак
УЛАН ПІНКОВСЬКИЙ, піаністка
АНСАМБЛІ СОЮЗІВКИ

10:00 веч. ЗАБАВА
Оркестра: „ІСКРА“

Субота, 30-го липня і неділя 31-го липня
МИСТЕЦЬКА ВИСТАВКА —
АНАТОЛІЙ КОЛОМІЄЦЬ

Конференсьє: АНІ ДИДИК

SOYUZIVKA UNA ESTATE
Foordemore Rd. • Kerhonsen, N. Y. 12446
or call (914) 626-5641

ПОВІДОМЛЕННЯ
Адміністрації „Свободи“

ПОВІДОМЛЯМО ВСІ ОРГАНІЗАЦІЇ І ПОДИНОКІ ОСОБИ,
ЩО АДМІНІСТРАЦІЯ
НЕ БУДЕ ПОМІЩУВАТИ ЖАДНИХ
ОГОЛОШЕНЬ
якщо попередні рахунки
НЕ БУДУТЬ ВИРІВНЯНІ
Окремих пистів в тій справі не будеться
випливати
ВСІ РАХУНКИ МУСЯТЬ БУТИ ЗАПЛАЧЕНІ
ДО 15 ДНІВ ВІД ДНЯ ПОЯВИ.

Дайте Вашій дитині нагоду
пізнати й полюбити
українську мову

при допомозі цікавих
і барвистих сторінок
„ВЕСЕЛКИ“

Передплатіть вже сьогодні Вашим дітям або
внукам найкращий дитячий журнал у вільному
світі — „Веселку“, висилаючи чек на 8 доларів
на адресу:

„СВОБОДА“

30 Montgomery St., Jersey City, N.J. 07302

(для членів УНСОЮЗУ — однорічна передплата є 5 дол.)
Присмо тут виповнити, відітати і вислати

Ім'я і прізвище _____
Адреса _____
число будинку й назва вулиці _____
Місто _____
Стейт і „zip-код“ _____
Доплучую чек з передплатою на один рік _____
Доплучую чек з передплатою на два роки _____

Григорій Цюрпіта — новий
український інженер

Інк. Григорій Цюрпіта, мол.

26-го травня родина Григорія і Анастасії Цюрпітів мала щасливий день: їх син Григорій, молодший, отримав ступінь бакалавра з фаху інженера-електроніка в юджерзькому Технічному інституті; диплом йому вручили в Арт Центрі. Вітав Григорія і його молодший брат Іван, що студіює теологію у семінарії св. Василя, в Стемфорді, Конн., і хоче присвятити себе служінню Богові і українській громаді.

З малих років Григорій молодший виявляв потяг до математики і брав участь у різних математичних конкурсах, вигравачи перші місця і нагороди як, наприклад, компютер.

Він закінчив в 1977 році середню школу в Персипані і почав вчитися в Технічному інституті в стейті Нью Джерзі.

Ніщо не могло затьмарити успішного навчання і цікавого життя Григорія, але... сталося так, що в 1979 році він потрапив в автомобільну катастрофу і здавався, що всім надіям батька і матері та самого Григорія прийшов кінець.

Він був прикутий до ліжка тяжкою недугою на два довгі роки. Боровся юнак спочатку зі смертю, що не раз зазірала йому в очі, а потім з нерухомістю, а ще пізніше з каліцтвом.

Все поборов впертий і

наполегливий хлопець і вийшов справді переможцем в нерівній боротьбі. Тільки двох років не можна було повернути, тому і закінчив Технологічний інститут з відзначенням у 1983 році, доставши стипендію 5,250 дол. для магістерки в цьому ж інституті в ділянці електроніки.

Григорій молодший, крім того, опанував гітару, зібрав собі вдома цілу радіостанцію, яка по хаті розносить українську музику.

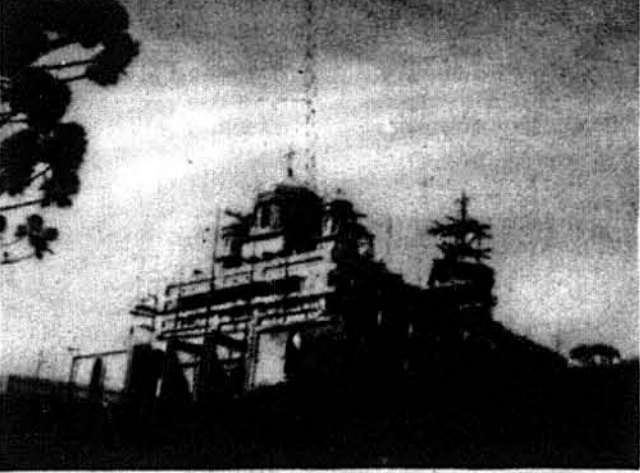
Численні гості дому Цюрпітів говорять: „У вас вдома справжня Україна, ми з радістю прийдемо сюди, чим викликають неабияку гордість батьків, бо як каже батько Григорій старший, який 24 роки працює на одному місці машинобудування (ріже залізо), а сам походить зі славної Підгаєччини, серця національного відродження Галичини. „Не легка то річ, виховати тут, на чужій землі, дитину, що бодай знає, якого він роду. Але мені цього мало. Я прагнув і у цього спомігся — зробив з моїх синів Івана і Григорія українських патріотів і хороших людей. Мені самому, — продовжує батько, — пощастило досягнути таких великих ступенів через лихоліття війни і еміграції, і тому я і мати всіх зусиль докладі, щоб наші діти мали кращу долю, ніж ми, щоб здійснилися наші племінні надії.“

Григорій мол. від семи років був вітварним хлопцем при церкві св. Івана Хрестителя у Віппані, і тепер є членом цієї парафії. Обидва сини Цюрпіти закінчили школу українознавства і, як їхні батьки, є членами 172-го Відділу УНСОЮЗУ.

За чотири роки навчання у Технічному інституті Григорій Цюрпіта отримав чотири нагороди за блискуче закінчення кожного року. Він належить до Товариства Ета Каппа Нью.

Вітаємо Григорія Цюрпіту — нового українського інженера-електрика.

Л.Б.

Овочі пожертв на будову
церкви на Ітапарі

Церква на Ітапарі, Парана, Бразилія.

Цими днями будівничі приготували бані в церкві на Ітапарі. Парана, Бразилія, щоб до двох тижнів можна було їх покривати бляхою. Один хрест на передній бані вже закладений, а другий будемо закладати надалі. Відтак прийде покрити бляхою. Головного даху над цілою церквою ще не розпочато. Ще треба заплатити за матеріал для нього, і привезти його на місце.

Ціла робота при будові була перервана частинами дощами, які навіть пошкодили церковне підвір'я. Звідси видати значно зросло, бо треба засипати велику прірву, зробити каналізацію для води, що спливає з недалекого джерела, а при самій церкві це будуть кошті даху, вікон, дверей, підлоги й остаточного викінчення. Крім цього, заплановано, щоб перед церквою збудувати люльське печеру (Гроту), щоб ще більше підтримати набожність до Непорочної Матері, а також, виконати відповідний вхід до церкви та розширити спереду церковне подвір'я. Крім того, як просять, щоб побудувати дзвіницю, користуючись з роботи того самого майстра, що має на місці потрібні машини (машину на встановлення матеріалу на вежах, циркулярку й т.п.). Не говорю вже за будову народного дому біля церкви, де могли б сходитися люди на різні сходи, виступи, застави, курси тощо.

Це все, однак, буде залежати від дальшої жертвенності наших братів у ЗСА й Канаді. Скаже, може, хтось — а чому не має залежати від жертвенності місцевих людей? Відповідь коротка — бо вони не всілі. Ось деякі приклади: у травні відправлялася „майка“ у тимчасовій церкві, але люди, що належать до церкви та живуть у віддалі 5-8 км. від неї, відправляли „майку“ по хатах. І так на такій одній ліній за цілий місяць зібрали 1,765.00 круейрів. Це трохи більше ніж два долари. Запитався я того чоловіка, що приніс той „скарб“, що має іти на будову церкви, чи він уже чимось допоміг у будові церкви? Одержав від-

Українці Мюнхену й околиць
привітали нового Владика УАПЦ

У неділю, 3-го липня ц.р., відбулася в храмі св. Миколая в Мюнхені Архирейська Св. Літургія і Молебень на закінчення ВЛКУ в УВУ, яку очолив Владика Володимир (Ділович).

Був погідний літній день і старинну акустичну церкву виповнили численні вірні обох віток наших Церков, в тому числі брати козаки та представники місцевих установ і організацій, а також приїжджі українці з віддалених міст Німеччини.

Представником УВУ, у відсутності ректора, що відкривав курс у Франції, був проф. З. Соколюк, проректор.

Спіслужив із Владиком Володимиром о. Архипресвітер Палладій Дубицький, настоятель місцевої парафії УАПЦ, що привітав Владика. Дякуювали о. протоієрею Степан Куреша та о. дяком Степан Рєпа зі Свято-Софійської Духовної Семінарії в Бавид Бруці. Прислужували три питомі іподіакоки — Віктор Дзюба, Давид Віто й Іван Бручок та вітварний дружинник Юрій Керницький, які своєю присутністю значно прикрасили це урочисте Богослуження.

Співав збірний парафіяльний хор під диригуванням панімаки Олени Дубицької, скріпленій молодими голосами семінаристів, а іподіаком Сергієм Ковальчук відчитав Апостола.

Вшестерь виповнена вірними стародавня церква творила у присутніх молитовний настрій, який відтворював сучасність і скріплював надію на наше майбутнє. Многочисним шановано Блаженішим Митрополита Мстислава, Архипіскопа Анатолія, присутнього Владика Володимира, а також по черзі-духовенство, чернецтво, провід нашого народу та всіх присутніх.

На запричасному привітав Владика Володимира, семінаристів та всіх присутніх настоятель парафії о. Палладій, який висловив радість, що парафіяни, в тому числі представники наших і козацьких установ й організацій, чисельно привітали нового Владика, відомого суспільного і церковного діяча, хіротонія якого відбулася місяць тому, 29-го травня ц.р., після відбутого Собору УАПЦ в Лондоні. Владика Володимир, призначений Лондонським єпископом УАПЦ, є одночасно вікарієм спискомом для особливих митрополітичних доручень.

Нав'язуючи до недільного свята — Неділі Всіх Святих та до Євангелії — до послання св. Апостола Павла до жидів, у якому задується про минуле цього страдального народу, о. Палладій згадав про терпіння і нашого народу, про наші світлі і трагічні історичні події, в тому й в житті Православної Церкви в Україні, численні пастирі і вірні якої, що відстоювали гідність нашого народу і Церкви, заплатили за це власним життям і тим удостоїлися гідності канонізації нашою Церквою.

Настоятель привіта присутніх семінаристів, яких з рамени УВУ попрощав минулого вечора проф. В. Янів при численній участі місцевої студіюючої молоді й громадянства та згадав, що метою цих майбутніх пастирів є також відвідати Грецію, зокрема відомий осередок православного чернецтва Афон, де були колись два наші монастирі — св. Пантелеймона з княжих часів та св. Іллі, збудований запорожцями, та що в наміренні цього паломництва семінаристів буде відслужений Молебень.

У своєму слові до присутніх парафіян і представників суспільних установ і організацій, Владика Володимир подякував зокрема Блаженішому Митрополитові

Мстиславі, який уже від довгих років уділяв йому уважки й поради для приготування, щоб прийняти духовний сан.

Владика подякував зокрема й всім тим, що привітали його рік тому як священника, та згадав, що думка стати священником УАПЦ назрівала у нього в останніх роках, зокрема і під впливом о. Палладія, якому також подякував за літургічну допомогу.

Описав Владика згадав, що під час своїх звершуваннях у семінарії в Бавид Бруці він зазнав молоді семінаристи, яких заохотив до цього річного подорожжя до Європи для поглиблення студій у УВУ, і що йому привісно мати їх в Мюнхені на своєму Архирейському Богослуженні, яке вони своєю присутністю і співом значно прикрасили, та побажав їм дальших успіхів у подорожжі на Афон, й у завершенні їхніх теологічних студій.

Владика сказав, що цей день залишиться для нього пам'ятним днем у його житті (як і для багатьох присутніх), заповів Молебень, та уділяв присутнім благословення.

В соборному Молебні вийняв участь також о. Архипієрсит, проф. УВУ д-р Іван Гринько, який описав привітав нового Владика з його номінацією із висловом надії, що новий Владика поглибить працю для скріплення соборності українських душ, що є коначним для дальшої творчої праці для добра Церкви і нашого народу у діаспорі. Він зокрема наголосив, що хоч ворог поруйнував численні храми, однак найкращим послухом храмом, що переривав лихоліття, буде власне та племінна соборна об'єднувача українська духовність.

Після Молебня парафіяни і гості стали до спільної пам'яткової знімки з Владиком Володимиром. Отримав і Семінаристам, а потім пішли на спільний обід.

Молитовна зустріч з новим Владиком залишиться в пам'яті парафіян і привітав Владика, якому бажаємо творчих успіхів у вибраній новій службі для добра Церкви і народу.

Д-р Б. Кузь

Любов Колесняк
ДЗЕРКАЛА

НОВЕЛІ

Ціна \$13.00 з пересилкою
Мешканців стейту Нью Джерзі зобов'язує 6% стейтвого податку
SVOBODA BOOK STORE
30 Montgomery Street
Jersey City, N.J. 07302

Іван Смонія
НЕСПОКІЙНА

ОСІНЬ

РОМАН

Ціна: \$13.00 з пересилкою
Мешканців стейту Нью Джерзі зобов'язує 6% стейтвого податку
SVOBODA BOOK STORE
30 Montgomery Street
Jersey City, N.J. 07302

FUNERAL DIRECTORS

LYTWYN & LYTWYN
UKRAINIAN

FUNERAL DIRECTORS

AIR CONDITIONED

Обснуга ЦИПА І ЧЕСНА.
Our Services Are Available
Anywhere in New Jersey.
Також займаємося похоро-
нами на центрі в Бавид
Бруці і перенесенням тіл-
них Останків з різних країн
світу.

UNION FUNERAL HOME

1800 Stuyvesant Avenue
(corner Stanley Terr.)
UNION, N.J. 07083
(201) 964-4222

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ

ПОГРЕБНИК

Займається похоронами
в БРОНКС, БРООКЛІН,
NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ

КОНТРОЛЬОВАНА

ТЕМПЕРАТУРА

Peter Jarema

129 EAST 7th STREET

NEW YORK, N.Y. 10009

(212) 674-2568

THE UKRAINIAN WEEKLY

We give you the WHOLE picture.

dissident news•commentary•politics•editorials•interviews•people•reviews•community news
the arts•scholarship•church affairs•sports•preview of events•special features

Can you afford not to subscribe?

I would like to subscribe to The Ukrainian Weekly for _____ year(s).
(Subscription rates: \$5 per year for UNA members, \$8 for non-members.)

Name _____
Address _____
City _____ State _____ Zip _____

UNA member: ☐ yes
☐ no

☐ Payment enclosed
☐ Bill me

THE Ukrainian Weekly

30 Montgomery St. • Jersey City, N.J. 07302